

Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Dato: 29.08.2023 08:30

Sted:

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.

på e-post .

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 22.08.2023

For leder i Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023, Alf Tore Pedersen (A)

Saksliste

Møteinnkalling

Møteinnkalling Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023 29.08.2023	3
--	---

Saker til behandling

30/23 Sak K-30/23 Referater, orienteringer og diskusjoner	5
31/23 Sak K-31/23 Samtale med ordfører	13
32/23 Sak K-32/23 Rapportering om FELK 2022	14
33/23 Sak K-33/23 Statusrapport oppdragsavtale 1. halvår 2023 og ROV 2024	18
34/23 Sak K-34/23 Forslag til oppdragsavtale 2024	25
35/23 Sak K-35/23 Egenvurdering ny oppdragsansvarlig FR	35
36/23 Sak K-36/23 Rapport eierskapskontroll GIV IKS	40
37/23 Sak K-37/23 Samtale med kommunedirektøren	77
38/23 Sak K-38/23 Faktarapport Kongsvinger Brannstasjon	79
39/23 Sak K-39/23 Kontrollutvalgets vurdering av prosessen tilknyttet utbygging av Holttunet	95
40/23 Sak K-40/23 Kontrollutvalgets egenvurdering av perioden	99
41/23 Sak K-41/23 Eventuelt	100

MØTEINNKALLING

Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Dato: 29.08.2023 kl. 08:30
Sted: Møterom hos NVK
Arkivsak: 18/00085

Sted	Møterom hos NVK, Kristian Walbys veg 13
Tid	Tirsdag 29.08.23 kl. 08.30

Kontrollutvalgets medlemmer:	Alf Tore Pedersen (AP) – leder Stig Holm (H) - nestleder Reidun Thøger Andresen (AP) Randi Ryan (PP) Tom Arne Strandberg (FRP)
Foreløpig innkalt varamedlem:	
Mulige forfall:	
Ordfører:	Ordfører Eli Wathne
Revisor:	Revisjon Øst IKS v./oppdr.ansv. regnsk.rev. Tommy Pettersen/Rolf Berg, oppdr.ansv.forv.rev. Magnus Michaelsen/Jo Erik Skjeggestad
Kopi av innkallingen sendes:	Revisjon Øst IKS
Kopi av saklisten sendes på e-post til:	Varamedlemmene (til orientering). Varamedlemmene møter ikke uten nærmere innkalling.
Sekretær:	Sekretariatsleder Anne Haug
Invitert til sak:	Ordfører Eli Wathne til sak 31/23 Kommunedirektør Lars Andreas Uglem til sakene 36-39/23 Revisjon Øst IKS til sakene 32-36/23 og 38-39/23

Hele saklisten med vedlegg legges på	http://www.konsek-ost.no/kontrollutvalgene/kongsvinger-kommune/ og på kommunens hjemmeside.
---	---

SAKSKART			Ca. Kl.	Hvem deltar
Saker til behandling				
30/23	19/00055-6	Sak K-30/23 Referater, orienteringer og diskusjoner	08.30	
31/23	18/00065-80	Sak K-31/23 Samtale med ordfører	09.15	Ordfører
32/23	23/00008-2	Sak K-32/23 Rapportering om FELK 2022	09.45	Revisjon

33/23	18/00008-167	Sak K-33/23 Statusrapport oppdragsavtale 1. halvår 2023 og ROV 2024	10.15	Revisjon
34/23	18/00095-42	Sak K-34/23 Forslag til oppdragsavtale 2024	10.45	Revisjon
35/23	18/00095-43	Sak K-35/23 Egenvurdering ny oppdragsansvarlig FR	11.15	Revisjon
		LUNSJ	11.30	
36/23	22/00028-6	Sak K-36/23 Rapport eierskapskontroll GIV IKS	12.00	Revisjon Daglig leder Kom.dir.
37/23	18/00040-210	Sak K-37/23 Samtale med kommunedirektøren	12.45	Kom.dir.
38/23	23/00013-1	Sak K-38/23 Faktarapport Kongsvinger Brannstasjon	13.30	Kom.dir. Revisjon
39/23	18/00040-211	Sak K-39/23 Kontrollutvalgets vurdering av prosessen tilknyttet utbygging av Holttunet	14.15	Kom.dir. Revisjon
40/23	18/00095-44	Sak K-40/23 Kontrollutvalgets egenvurdering av perioden	14.45	
41/23	18/00094-75	Sak K-41/23 Eventuelt	15.15	

Arkivsak-dok. 19/00055-6
Saksbehandler Anne Haug

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-30/23 REFERATER, ORIENTERINGER OG DISKUSJONER

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering.

Vedlegg:

1. Kontrollutvalgets tiltaksplan for 2024.

Saksframstilling:

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene (**hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige**).
 - Saker fra formannskapet – Alf-Tore Pedersen
 - Saker fra oppvekst og læring – Randi Ryan
 - Saker fra miljø og samfunnsutvikling – Tom Strandberg
 - Planutvalget – Stig Holm
 - Saker fra helse og mestring - Reidun Thøger Andresen
- Kommunestyrets saker og vedtak.
- Referat fra kommunestyremøte. Kontrollutvalgets medlem i KS ev. kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.
- En oppdatert oversikt over oppfølging av KU-saker er en del av tiltaksplanen i hvert kontrollutvalgsmøte. Endelig oppfølgingsliste er vedlagt kontrollutvalgets årsrapport som legges ut på www.konsek-ost.no/kontrollutvalgene/kongsvinger under «Sentrale dokumenter».
- Eventuelle mediesaker.
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer
- Tilsynssaker fra andre offentlige myndigheter: Sekretariatet orienterer fortløpende om eventuelle tilsyn og tilsynsrapporter i møtene, jf. Statsforvalterens tilsynskalender

KONTROLLUTVALGET I KONGSVINGER KOMMUNE

Tiltaksplan og oppfølging av saker Kongsvinger kommune 2023

Utgangspunktet for oppgaver knyttet til:

- regnskapsrevisjon er bl.a. relatert til § 3 i forskrift om kontrollutvalget og revisjon og koml. § 24-9.
- forvaltningsrevisjon er bl.a. relatert til koml. § 23-3, samt plan for forvaltningsrevisjon.
- eierskapskontroll er bl.a. relatert til koml. § 23-4, samt plan for eierskapskontroll.
- kontrollutvalgets påseansvar er bl.a. relatert til koml. § 23-2.
- budsjettbehandlingen er bl.a. bl.a. relatert til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2. (Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).)
- kontrollutvalgets rapportering er bl.a. relatert til koml. § 23-5.

Møte	Kontrollutvalgets saker 2023
Fortløpende rapportering	<ul style="list-style-type: none"> • Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. • Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. • Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging): <ul style="list-style-type: none"> ○ Saker fra formannskapet – Alf-Tore Pedersen ○ Saker fra oppvekst og læring – Randi Ryan ○ Saker miljø og samfunnsutvikling – Tom Strandberg ○ Saker fra helse og mestring – Reidun Thøger Andresen ○ Saker planutvalget – Stig Holm • Alf Tore Pedersen er kontrollutvalgets representant i kommunestyret.
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	<ul style="list-style-type: none"> • Samtale med ordfører og rådmann (alltid etter kl 12 med rådmann). • Orienteringer fra rådmannen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Økonomisk situasjon – inkludert investeringsprosjekter. ○ Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). ○ Oppfølging av kommunestyrevedtak (hvert halvår) ○ Sykefravær. ○ Tilsynssaker. • Informasjon fra enhetene/virksomhetene/tjenestene (<i>spesifisert under hvert enkelt møte</i>). • Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse • Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging.
Aktuell informasjon	I den grad følgende temaer/områder ikke blir undersøkt gjennom bestilling av forvaltningsrevisjon, kan det være aktuelt å be om tilbakemeldinger fra administrasjonen på ulike områder, bl.a. ut fra risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon. Slik informasjon blir spesifisert under hvert enkelt møte. Gjennomgang av postlister.
Tirsdag 31.01.23	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrollutvalgets årsrapport (oversendes KS til behandling) • Statusrapport oppdragsavtalen 2022, 2. halvår (31.12.22) • Vurdering av kontrollutvalgets påseansvar for regnskaps- og forvaltningsrevisjon for 2022 • Interimrapport regnskapsrevisjon, revisjonsåret 2022 • Oppdragsansvarlige revisorers habilitetserklæring for 2023
Tirsdag 28.03.23	<ul style="list-style-type: none"> • Rapport FR Oppvekstvilkår barn og unge • Prosjektplan – prosess ved bygging av ny brannstasjon • kommunedirektør etter kl. 12.00

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes

KONTROLLUTVALGET I KONGSVINGER KOMMUNE

Møte	Kontrollutvalgets saker 2023
Tirsdag 02.05.23	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning 2022 • Årsavslutningsbrev • kommunedirektør etter kl. 12.00
Tirsdag 06.06.23	<ul style="list-style-type: none"> • legge møtet til GIV? • kommunedirektør etter kl. 12.00
Tirsdag 29.08.23	<ul style="list-style-type: none"> • Rapportering til kontrollutvalget om FELK for 2023 • Status oppdragsavtale 1. halvår 2023 • Uavhengighetserklæring – ny oppdragsansvarlig FR • Faktarapport Kongsvinger Brannstasjon • Rapport EK GIV IKS • Vurdering av saken om utbygging av Holt-tunet • Komm.dir/admin. etter kl. 12.00
Tirsdag 03.10.23	<ul style="list-style-type: none"> • Komm.dir/admin. etter kl. 12.00 • Budsjett for tilsyn og kontroll 2024 • Oppdragsavtale 2024 • Oppfølging FR Barn og unges oppvekstvilkår (innen 1.10.23) • Orientering nytt kontrollutvalg • Evaluering av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll – rapportering
Tirsdag 05.12.23	<ul style="list-style-type: none"> • Oversikt over statlige tilsynsrapporter (under referater og orienteringer) • Årsplan KU 2024 • Rapport – forvaltningsrevisjon IKT • Plan for FELK 2023 (eller 1. møtet 2024) • Orientering om revisjonsstrategien 2023 (eller første møtet 2024) • Komm.dir./admin. etter kl. 12.00
2024	

KONTROLLUTVALGET I KONGSVINGER KOMMUNE

Oppfølgingsliste 2023							
Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
31.01.23	01/23	Omvisning/orientering hos Eskoleia AS	Kontrollutvalget Takker for omvisningen i og orienteringen fra Eskoleia AS				
	02/23	Referater, orienteringer og diskusjoner	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering.				
	03/23	Samtale med ordfører	Kontrollutvalget tar samtalen med ordføreren til orientering.				
	04/23	Statusrapport oppdragsavtle 2022, 2. halvår	Kontrollutvalget tar statusrapport for oppdragsavtale pr. 31.1.22 orientering.				
	05/23	Interimrapport regnskapsrevisjon, revisjonsåret 2022	Kontrollutvalget tar revisjonens rapportering til orientering.				
	06/23	Kommunedirektør	1.kontrollutvalget tar samtalen med og redegjørelsen fra kommuneadministrasjonen til orientering. 2. Kontrollutvalget bestiller en prosjektplan knyttet til brannstasjonssaken. Planen legges frem i neste kontrollutvalgsmøte.				
	07/23	Oppfølgingen av politiske vedtak og systemer som sikrer denne oppfølgingen (status)	Kontrollutvalget takker for informasjonen og tar den til orientering				
	08/23	Revisjons habilitetserklæringer for 2023	Kontrollutvalget tar de oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorer og regnskapsrevisorer egenvurdering av uavhengighet for Kongsvinger kommune for 2023 til orientering.				
	09/23	Vurdering av KU's påseansvar for regnskaps- og forvaltningsrevisjon for 2022	Kontrollutvalget slutter seg til de vurderinger som går frem i skjemaet «Vurdering av regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon pr. 31.12.22» og anser med det kontrollutvalgets påseansvar med revisjon 2022 som utført og dokumentert.				
	10/23	Kontrollutvalgets årsrapport for 2022	1.kontrollutvalgets årsrapport for 2022 vedtas. 2. Saken sendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:				

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes

KONTROLLUTVALGET I KONGSVINGER KOMMUNE

			<ul style="list-style-type: none"> Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2022 til orientering. 				
	11/23	Eventuelt	Ingen vedtak.				
28.03.23	12/23	Referater, orienteringer og diskusjoner	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering				✓
	13/23	Samtale med ordfører	Kontrollutvalget tar samtale med ordføreren til orientering.				✓
	14/23	Rapport FR Barn og unge	<ol style="list-style-type: none"> Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten om Barn og Unges utenforskap til orientering. Saken oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak: <ol style="list-style-type: none"> Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten om Barn og unges utenforskap til orientering. Kommunestyret ber administrasjonen følge opp rapportens anbefalinger. Det anbefales at LOS-funksjonen involveres i barneskolen. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra administrasjonen om hvordan anbefalingene er fulgt opp, innen 1.10.23. 	KS	KS-vedtak 028/23 (13.04.23) a. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten om Barn og unges utenforskap til orientering. b. Kommunestyret ber administrasjonen følge opp rapportens anbefalinger. c. Det anbefales at LOS-funksjonen involveres i barneskolen. LOS-veilederen kan bidra til å arbeide forebyggende mot skolefraværproblematikk. d. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra administrasjonen om hvordan anbefalingene er fulgt opp, innen 1.10.23. e. Komite for oppvekst og læring får rapporten til gjennomgang og oppfølging.		✓
	15/23	Prosjektplan – FR prosess rundt bygging av ny brannstasjon.	<ol style="list-style-type: none"> Kontrollutvalget bestiller en faktaundersøkelse knyttet til bygging av ny brannstasjon. Faktaundersøkelsen gjennomføres innen en tidsramme på om lag 120 timer. 				✓

KONTROLLUTVALGET I KONGSVINGER KOMMUNE

			3. Rapporten fra undersøkelsen legges frem på kontrollutvalgets møte over sommeren.				
	16/23	Samtale med kommunedirektør	Kontrollutvalget tar samtalen med og redegjørelsen fra kommunedirektøren til orientering.				✓
	17/23	Orientering fra administrasjonen <ul style="list-style-type: none"> Rus og psykiatri 	Kontrollutvalget takker for informasjonen og tar saken til orientering.				✓
	18/23	Eventuelt	Ingen.				✓
02.05.23	19/23	Referater, orienteringer og diskusjoner	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering.				✓
	20/23	Samtale med ordfører	Kontrollutvalget tar samtalen med ordfører til orientering.				✓
	21/23	Kontrollutvalget uttalelse til årsregnskap/årsberetning	Kontrollutvalgets uttalelse til Kongsvinger kommunes årsregnskap og årsberetning for 2022, oversender kommunestyret, med kopi til formannskapet.				✓
	22/23	Samtale med kommunedirektør	Kontrollutvalget tar samtalen med og redegjørelsen fra kommunedirektøren til orientering.				✓
	23/23	Eventuelt	Ingen vedtak.				✓
06.06.23	24/23	Referater, orienteringer og diskusjoner	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering.				✓
	25/23	Orientering med omvisning hos GIV IKS	Kontrollutvalget takker for orienteringen og tar saken til orientering.				✓
	26/23	Samtale med ordfører	Kontrollutvalget tar samtalen med ordfører til orientering.				✓
	27/23	Orientering fra administrasjonen	Kontrollutvalget takker for informasjonen og tar saken til orientering.				✓
	28/23	Samtale med kommunedirektør	Kontrollutvalget tar samtalen med og redegjørelsen fra kommunedirektøren til orientering.				✓
	29/23	Eventuelt	Ingen vedtak.				✓

KONTROLLUTVALGET I KONGSVINGER KOMMUNE

29.08.23	30/23	Referater, orienteringer og diskusjoner					✓
	31/23	Samtale med ordfører					✓
	32/23	Rapportering til KU om FELK 2022					✓
	33/23	Status oppdragsavtale 1. halvår 2023 og ROV for neste periode					✓
	34/23	Forslag til oppdragsavtale 2024					✓
	35/23	Egenvurdering ny oppdragsansvarlig FR					✓
	36/23	Rapport eierskapskontroll GIV IKS					✓
	37/23	Samtale med kommunedirektør					✓
	38/23	Faktarapport Kongsvinger Brannstasjon					✓
	39/23	Kontrollutvalgets vurdering av prosessen tilknyttet utbygging av Holttunet					✓
	40/23	Kontrollutvalgets egenvurdering av perioden					✓
	41/23	Eventuelt					✓
03.10.23		Referater, orienteringer og diskusjoner					
		Samtale med ordfører					
		Eventuelt					
05.12.23		Referater, orienteringer og diskusjoner					
		Eventuelt					

KONTROLLUTVALGET I KONGSVINGER KOMMUNE

Forvaltningsrevisjoner/eierskapskontroller	Frist	Oppfølging	Status
Faktaundersøkelse – bygging av ny brannstasjon	August 2023		Prosjektplan presentert mars-23
Barn og unges oppvekstvilkår i Kongsvinger	Mars 2023	Innen 1.10.23	
Måloppnåelse og oppfølging av kommuneplanarbeidet	Forundersøkelse i mars 2022		Utsatt til 2025
Visit Kongsvingerregionen - Pengebruk	Forundersøkelse okt. 2021 Utsatt til 2023/2024		
Eierskapskontroll GIV IKS	Mars 2023 - utsettes		Utsatt til møtet 29.8.23
IKT-sikkerhet	Rapport høsten 2023		Desember 2023

Arkivsak-dok. 18/00065-80
Saksbehandler Anne Haug

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-31/23 SAMTALE MED ORDFØRER

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med ordføreren til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget inviterer ordfører Eli Wathne til en samtale hvor det kan diskuteres generelle problemstillinger i Kongsvinger kommune.

Som et fast punkt tar vi med spørsmålet om det er noe som ordfører ønsker å bringe videre til kontrollutvalget fra kommunestyret, eller om det er andre forhold som kontrollutvalget bør gjøres oppmerksom på?

Ettersom dette er det siste ordinære møtet i det sittende kontrollutvalget, ønsker utvalget en lien evaluering-/oppsummeringssamtale med ordføreren for inneværende periode 2019-2023. Hvordan har kontrollutvalget fungert, og hva har vært bra og hva kunne vært gjort annerledes?

- Klarer kontrollutvalget å ivareta kontrollfunksjonen på en god måte?
- Hvordan oppfattes utvalget av kommunestyret?
- Er roller og ansvarsdeling klar mellom kontrollutvalg, kommunestyret og administrasjonen?

Arkivsak-dok. 23/00008-2
Saksbehandler Anne Haug

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-32/23 RAPPORTERING OM FELK 2022

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget takker for informasjonen og tar saken til orientering.

Vedlegg:

1. Uttalelse – Driftstilskudd private barnehager.

Saksframstilling:

Etter kommuneloven § 24-9 skal regnskapsrevisor "se etter at kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak".

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Revisjons oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene de har hentet inn. Attestasjonsoppdraget utføres med moderat sikkerhet. Det er utarbeidet en ny revisjonsstandard for dette oppdraget (RSK 301) og revisjonens uttalelse er basert på denne standarden.

Revisor skal basere sin oppgave på en risiko- og vesentlighetsvurdering og skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget på resultatet av denne kontrollen. Kommunedirektøren skal ha kopi av rapporten.

Revisor la frem en plan for etterlevelseskontrollen for 2022 i kontrollutvalgsmøtet den 22.11.22, jf. sak K-66/22.

Temaet som ble valgt for etterlevelseskontrollen var: *Driftstilskudd til private barnehager*, og revisor har kontrollert følgende problemstilling:

1. Gir kommunen driftstilskudd til private barnehager i henhold til gjeldende regelverk?

Revisor har kontrollert beregning av tilskudd til private barnehager for 2022, og fulgt opp vedtak om tilskudd til Lia barnehage.

Revisjons konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Kongsvinger kommune ikke i det alt vesentligste har etterlevd bestemmelsene i lov og forskrift som gjelder tildeling av driftstilskudd til private barnehager.

Revisjon er invitert og vil redegjøre for saken.

Til kontrollutvalget i Kongsvinger kommune

UAVHENGIG REVISORS ATTESTASJONSUTTALELSE OM ETTERLEVELSE AV BESTEMMELSER OG VEDTAK FOR ØKONOMIFORVALTNINGEN

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Kongsvinger kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Kontroll av kommunens etterlevelse av beregning av driftstilskudd til private barnehager. Vi har kontrollert:

1. Gir kommunen driftstilskudd til private barnehager i henhold til gjeldende regelverk?

Vi har kontrollert beregning av tilskudd til private barnehager for 2022, og fulgt opp vedtak om tilskudd til Lia Barnehage.

Kriterier er hentet fra:

- Lov om barnehager av 17.06.2005, § 19.
- Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager av 09.10.2015.
- Forskrift om endring i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager av 27.10.2021.
- Forskrift om endring i forskrift om endring i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager av 21.12.2021.
- Veileder for beregning av tilskudd til private barnehager (KS/PBL: 2022).

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell oppreden.

I samsvar med internasjonale standarder for kvalitetsstyring (ISQM 1 Kvalitetsstyring for revisjonsforetak som utfører revisjon eller forenklet revisorkontroll av regnskaper, eller andre attestasjonsoppdrag eller beslektede tjenester og ISQM 2 Oppdragskontroll) har Revisjon Øst IKS et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Kongsvinger kommune ikke i det alt vesentligste har etterlevd bestemmelsene i lov og forskrift som gjelder tildeling av driftstilskudd til private barnehager.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påse ansvar med økonomiforvaltningen og til Kongsvinger kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Kongsvinger, 28. juni 2023

Tommy Pettersen
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Tormod Østli
regnskapsrevisor

Kopi: Kommunedirektøren

Arkivsak-dok. 18/00008-167
Saksbehandler Anne Haug

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-33/23 STATURSRAPPORT OPPDRAGSAVTALE 1. HALVÅR 2023 OG ROV 2024

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar statusrapport pr. 1. halvår 2023 til orientering.
2. Revisjon Øst IKS påtar seg å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for kontrollutvalgets nye plan for både forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vedlegg:

1. Statusrapport pr. første halvår 2023.

Saksframstilling:

1. Statusrapport oppdragsavtale

Kontrollutvalget behandlet i møtet 04.10.22 (sak K-51/22) oppdragsavtale 2023 med Revisjon Øst IKS. Oppdragsavtalen inneholder bl.a. en oversikt over planlagt ressursbruk for revisjonen Kongsvinger kommune. Vedlagte statusrapport gir informasjon om ressursbruken for første halvår 2023.

Revisjonen skriver at tidsbruken pr. første halvår 2023 fortsatt ligger innenfor det som er forutsatt i oppdragsavtalen. Bestilt forvaltningsrevisjonsprosjekt er forsinket på grunn av langtidssykefravær.

Når det gjelder regnskapsrevisjon, er det et forbruk på 62,4 % av totalt tidsramme. Sammenlignet med 1. halvår 2022 som var på 44,6 %, er dette en økning av forbruket for første halvår.

Ut fra situasjonen pr. 1. halvår 2023, synes det ikke å være behov for oppfølging fra kontrollutvalget, jf. rapportens siste avsnitt. Det legges da til grunn at bestilt forvaltningsrevisjon knyttet til IKT kommer til behandling i løpet av høsten.

2. Forslag til oppdrag - Risiko- og vesentlighetsanalyse

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er noe av bærebjelkene i kommunens egenkontroll og utgjør et viktig redskap for de folkevalgte kontroll med kommunens administrasjon og beslutningsgrunnlag. Kommuneloven pålegger kontrollutvalget å utarbeide en plan for både forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, jf. kommuneloven §§ 23-3 og 23-4. Planen skal dekke kommunens egen virksomhet og den virksomheten som drives av selskaper som kommunen har eierinteresser i.

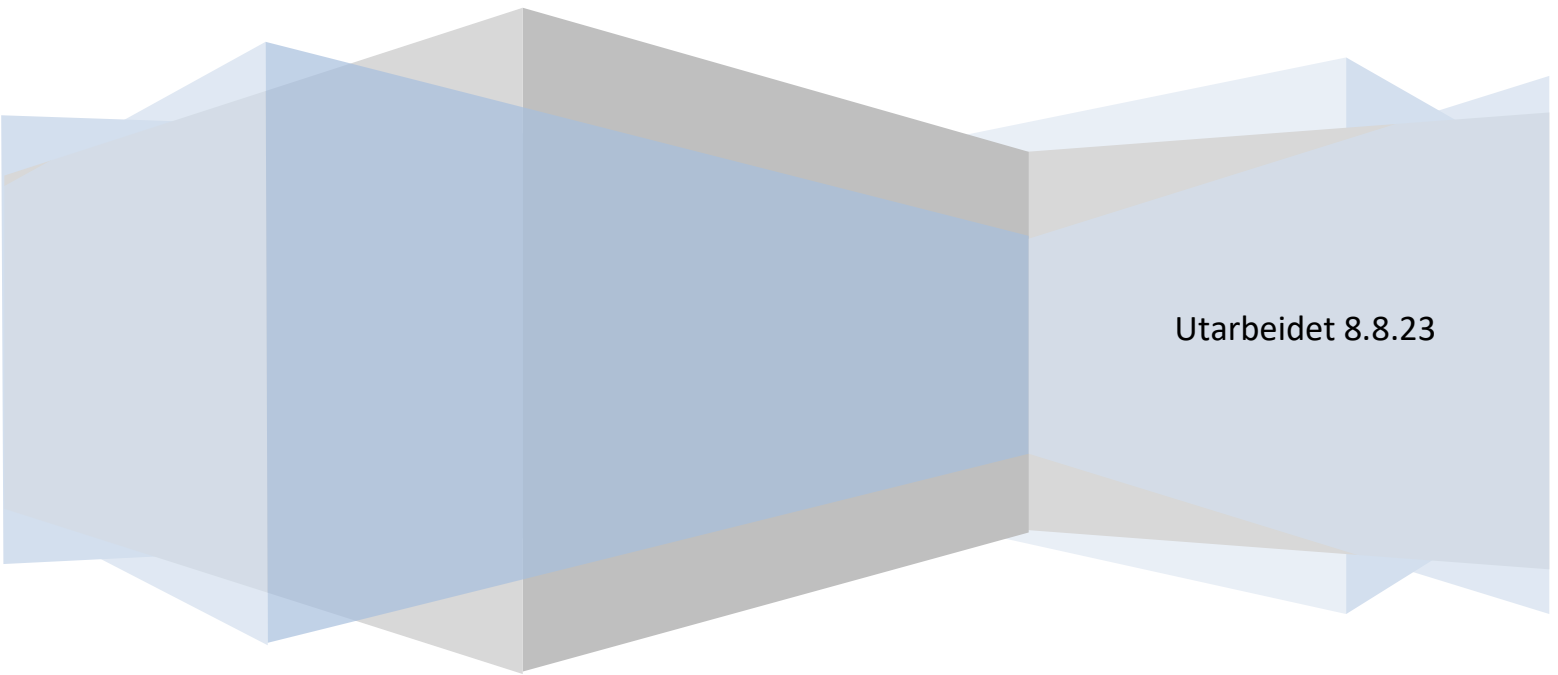
For å sikre nyttig og målrettet forvaltningsrevisjon (og eierskapskontroll), skal planen baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) for å finne ut på hvilke områder det er størst behov for revisjon.

Revisjon Øst har erfaring og god kompetanse når det gjelder risiko- og vesentlighetsanalyse, og har utført dette arbeidet i våre eierkommuner i Sør-Østerdal tidligere, og vil også gjøre dette i neste periode. Sekretariatet foreslår at Revisjon Øst også påtar seg dette arbeidet i våre kommuner i sørfylket. Sekretariatet vil bidra i arbeidet med ROV i den grad det er hensiktsmessig.

Revisjon Øst ved daglig leder er invitert til saken og vil gjøre nærmere rede for arbeidet med ROV og den ressursbruk som forventes brukt i den sammenheng.

Statusrapport revisjon for 2023 - status pr 30.6

Kongsvinger kommune

Utarbeidet 8.8.23

Rapportering

Av oppdragsavtale for 2023 fremgår det av punkt 4.5 Økonomirapportering at revisor skal rapportere til kontrollutvalget pr 30.06. Videre skal det avgis en årsrapport (31/12). I tillegg til økonomirapporteringen kommer egne faglige statusrapporter knyttet til planlegging/revisjonsstrategi, interimsrevisjon og årsavslutningsrevisjon når det gjelder regnskapsrevisjon, samt statusrapporter under vegs når det gjelder arbeid med forvaltnings- og eierskapskontrollrapporter.

Rapporteringen skal gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Rapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Rapporteringen vår tar utgangspunkt i avtalt ressursbruk slik den fremgår av oppdragsavtalens punkt 3.

Tabellen under viser avtalt timetall, samt status pr rapporteringstidspunkt:

Tjeneste	Timer avtalt 2023	Timer medgått pr 30.06	Timer medgått pr 31.12	Forbruk 2023
Regnskapsrevisjon				
1 Regnskapsrevisjon	825	473,75	-	
2 Revisjonsuttalelser	275	170,25	-	
3 Beboerregnskap	50	71,00	-	
4 Veiledning/bistand	50	18,50	-	
5 Etterlevelseskontroll	25	31,75	-	
SUM 1-5	1 225	765,25	-	62,47 %
Bestilte rev.tj.				
6 Mindre undersøkelser	50	127,75	-	
7 Forvaltningsrevisjon	500	219,25	-	
8 Eierskapskontroll	75	69,50	-	
SUM 6-8	625	416,50	-	66,64 %
Annet				
9 Møter i Kontrollutvalg/ Kommunestyre	75	36,25	-	48,33 %
SUM TOTALT 1-9	1 925	1 218,00	-	63,27 %

Linje 6 omfatter følgende særskilte bestillinger:

1539	Prosjektplan undersøkelse bygging av ny brannstasjon	39,50 timer
1550	Faktaundersøkelse bygging av ny brannstasjon	88,25 timer
<u>Totalt</u>		<u>127,75 timer</u>

Prosjektplan for undersøkelsen knyttet til bygging av ny brannstasjon ble bestilt i møte den 31.1.23, jf sak 6/23, og prosjektplanen ble godkjent i møte den 28.3.23, jf sak 15/23. Faktaundersøkelsen skal etter planen behandles av kontrollutvalget i møte den 29.8.23.

Prosjektplan for IT-sikkerhet ble bestilt i møte den 7.6.22, jf sak 33/22. Den ble godkjent i møte den 4.10.22, jf sak 49/22.

Linje 7 omfatter følgende forvaltningsrevisjonsprosjekter/foranalyser:

263	Barn og unges oppvekstvilkår	164,25 timer
272	IKT-sikkerhet	53,00 timer
<u>Totalt</u>		<u>219,25 timer</u>

Prosjekt 263, barn og unges oppvekstvilkår, skulle gjennomføres innenfor en ramme på 350 timer. Rapporten er bestilt med oppstart høsten 2022 og levering i begynnelsen av 2023. Rapporten ble behandlet i kontrollutvalgets møte den 28.3.23, jf sak 14/23.

Prosjekt 272, IKT-sikkerhet, skal gjennomføres innenfor en ramme på 300 timer. Rapporten er bestilt med levering september/oktober 2023.

Linje 8 omfatter følgende eierskapskontroller:

1533	Eierskapskontroll GIV IKS	69,50 timer
<u>Totalt</u>		<u>69,50 timer</u>

Eierskapskontroll GIV IKS, prosjekt 1533, skulle opprinnelig ferdigstillelse innen utgangen av mars 2023, og behandles i kontrollutvalgets møte den 6.6.23. Eierskapskontrollen skulle gjennomføres innenfor en tidsramme på 90 timer. Siden det i innspurten på arbeidet ble nødvendig å innhente mer dokumentasjon og gjennomføre ekstra intervju, ble ferdigstillelsen utsatt. Det påløp 11,75 timer på prosjektet i 2022. Rapporten er oversendt kontrollutvalget den 26.6.23, og skal etter planen behandles i kontrollutvalgets møte den 29.8.23.

Kommentar til og vurdering av ressursbruken

Oppdragsavtalen 1-5:

Revisjonsberetning for Kongsvinger kommunes regnskap for 2022 ble avlagt 15.4.23. Årsregnskap og revisjonsberetning mm ble behandlet i møtet den 2.5.23, jf sak 21/23.

Mesteparten av ressursbruken i forhold til revisjonsuttalelser tilskrives som tidligere år momskompensasjon og ressurskrevende tjenester.

Rapport om forenklet etterlevelseskontroll for 2022 knyttet til kommunens driftstilskudd til private barnehager med frist 30.6 er oversendt kontrollutvalget den 29.6.23, og skal etter planen behandles i kontrollutvalget i møte den 29.8.23.

Oppdragsavtalen 6-8

Planlagt ressursbruk, status og kommentarer fremgår av tabellen over.

Det er ikke registrerte andre avvik i forhold til prosjekter som etter vår vurdering trengs å følges opp.

Oppdragsavtalen 9

Medgått er tid ligger fortsatt innenfor det som er forutsatt i oppdragsavtalen. Vi har brukt 24,25 timer på møtedeltakelse og 12 timer på forberedelser pr 30.6.23. Det har påløpt 8,50 timer til kjøring i 2023.

Timer til kjøring er for øvrig innkalkulert som en del av timeprisen på kr 1 100.

Oppsummering revisjon

Revisjonsberetning for 2022 er avlagt innen fristen 15.4.

Revisjonsrapport for forenklet etterlevelseskontroll er avlagt innen fristen 30.6.

Forvaltningsrevisjons- og eierskapskontrollprosjekter vurderes å være kommet ajour pr 30.6.23 iht de prosjektplaner og avtaler som er inngått med kontrollutvalget.

Løten, den 8. august 2023

Morten Alm Birkelid

daglig leder

Arkivsak-dok. 18/00095-42
Saksbehandler Karoline Kringlen

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-34/23 FORSLAG TIL OPPDRAGSAVTALE 2024

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar forslag til oppdragsavtale til orientering.

Vedlegg:

1. Forslag til oppdragsavtale 2024.

Saksframstilling:

Revisjon Øst IKS legger frem ett forslag til oppdragsavtale for 2024 i møte med kontrollutvalget 29.08.2023.

Kontrollutvalget tar en diskusjon i saken. Avtalen inngås i kontrollutvalgets neste møte.

OPPDRAAGSAVTALE

MELLOM

KONTROLLUTVALGET

I

KONGSVINGER KOMMUNE

OG

Revisjon Øst IKS

2024

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

1 GENERELT

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Revisjon Øst IKS. Revisjon Øst IKS skal yte eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost. Det skal inngås oppdragsavtaler mellom oppdragsgiver og selskapet.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå oppdragsavtale med selskapet.

Kontrollutvalget og Revisjon Øst IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Revisjon Øst IKS har en uttalt strategi å være kompetent og kundeorientert. Oppdragsansvarlig revisor for både regnskaps- og forvaltningsrevisjon skal oppfylle kravene til utdanning og praksis. Revisjonsteamene skal ha tilfredsstillende kompetanse og være uavhengige.

Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal gjennomføres i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk, herunder RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen og RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll med vesentlige budsjettavvik. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Eierskapskontroll i samsvar med RSK 002 standard for eierskapskontroll. Revisor skal rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget jf. pkt. 4.

Revisjon Øst IKS skal delta i landsomfattende prissammenligning, benchmarking. Kontrollutvalget skal orienteres om resultatet av prissammenligningen.

Utvalgets ansvar for tilsyn med revisjonen ivaretas gjennom oppfølging av oppdragsavtalen med vedlegg. Oppdragsavtalen med vedlegg fokuserer på kvalitet og kostnad. Med kvalitet menes blant annet revisors kvalifikasjoner og faglig utførelse, samt kommunikasjon mellom revisor og kontrollutvalg.

2 KONTRAKTSPERIODEN

Oppdragsavtalen inngås for perioden **01.01.24 – 31.12.24**.
Oppdragsavtalens punkt 3 for 2025 reforhandles høsten 2024.

3 ØKONOMI – BETALING FOR TJENESTER

Nedenfor følger oversikt over aktuelle tjenester med tilhørende stipulert tidsbruk og budsjett:

Avtalen forutsetter kr 1 175 i timesats for 2024 som vedtas av representantskapet i Revisjon Øst IKS.

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

Tjeneste	Timer	Timepris	Kroner
Regnskapsrevisjon			
1 Revisjon av kommunens årsregnskap	825	1 100	907 500
2 Attestasjoner og revisjonsuttalelser	275	1 100	302 500
3 Revisjon av beboerregnskap	50	1 100	55 000
4 Veiledning/bistand	50	1 100	55 000
5 Forenklet etterlevelseskontroll	25	1 100	27 500
SUM 1-5	1 225	1 100	1 347 500
Bestilte revisjonstjenester			
6 Bestilte mindre undersøkelser	50	1 100	55 000
7 Forvaltningsrevisjon	500	1 100	550 000
8 Eierskapskontroll	75	1 100	82 500
SUM 6-8	625	1 100	687 500
Annet			
9 Møter i kontrollutvalg og k-styre	75	1 100	82 500
SUM TOTALT	1 925	1 100	2 117 500

Kommentarer:

- Tjenestene på linje 1-5 og 9 gjennomføres uten nærmere avtale.
- Tjenestene på linje 6-8 utføres etter særskilt bestilling av kontrollutvalget.
- Det avtales a-konto fakturering hvert kvartal.
- Årsavregning sendes kommunen med kopi til kontrollutvalget innen 20. januar påfølgende år.
- Det er knyttet forutsetninger til stipulert tid innenfor revisjon av tjeneste 1 (revisjon av årsregnskapet) og tjeneste 2 (attestasjoner/revisjonsuttalelser):
 - Revisjon av årsregnskapet: Det forutsettes at årsregnskapet avlegges innen /2 og årsberetningen innen 31/3 i samsvar med bokføringsloven, kommuneloven og forskrift om årsregnskap og årsberetning. Sammen med årsregnskapet skal det framlegges underbyggende dokumentasjon som bekrefter kommunens balansetall samt avstemminger av balansen og de sammenhenger som ellers forventes å være i regnskapet. Videre skal skjema for "Lønn og pensjonskostnader" foreligge avstemt mot regnskapet.
 - Attestasjoner/revisjonsuttalelser vedr. kommunens momskompensasjonskrav, spillemiddelregnskaper m.m. forutsettes framlagt for revisor minimum 14 dager før innsendingsfristen eller innenfor de frister som er satt av ekstern tilskuddsgiver. Det skal legges fram nødvendig

dokumentasjon i form av talloppsett, regnskapsmateriale og eksempelvis tilsagn, ferdigattester etc. for at revisor skal kunne utføre jobben på en effektiv måte.

4 Dialog mellom revisjonen og kontrollutvalget

Formålet med dialogen mellom revisjonen og kontrollutvalget er at kontrollutvalget får en betryggende sikkerhet for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Innenfor regnskapsrevisjonen skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget får en god forståelse av revisjonsmandatet, planlagte og gjennomførte revisjonshandlinger.

Innenfor bestilte revisjonstjenester skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget og revisjonen har en lik forventninger til tjenesten, herunder lik forståelse av formålet med, rammene for og forventet nytte av bestillingen. Forvaltningsrevisjonsprosjektene skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon med tilhørende veileder. Revisjonen skal informere om vesentlige endringer i premissene for bestillingene.

Kontrollutvalget utferdiger skriftlige bestillinger til bestilte revisjonstjenester.

5 RAPPORTERING

5.1 Formålet med rapporteringen

Revisjonens rapportering til kontrollutvalget skal sikre at kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon for å kunne påse at;

- Kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- Det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- Det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- Det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. (selskapskontroll)

5.2 Rapportering av revisjonsordningen

Oppdragsansvarlig revisor skal årlig rapportere at han/hun oppfylle krav til uavhengighet.

Revisjon Øst IKS skal rapportere til kontrollutvalget at

- Nye oppdragsansvarlige revisorer oppfyller kravet til utdanning og praksis, samtandel

5.3 Rapportering av regnskapsrevisjonen

Formålet med rapporteringen er å gi kontrollutvalget en løpende orientering om revisjonsarbeidet som gir dem et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere at regnskapet blir revidert på en betryggende måte.

Oppdragsansvarlig revisor for kommunens årsregnskap rapporterer sitt arbeid årlig til kontrollutvalget slik (minimumskrav):

- Plan/revisjonsstrategi (høst)
- Interimsrapport (vinter)
- Årsavslutning (vår)

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

Krav og forventninger til innholdet i rapporteringen av regnskapsrevisjonen er utdypet i vedlegg 1.

5.4 Rapportering av bestilte tjenester

Formålet med rapportering av tilleggstjenester, forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroller er å sikre at kontrollutvalget:

- Får levert de prosjektene som er bestilt
- Prosjektene er i henhold til bestilling
- Gjennomføring og rapportering skjer i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablert og anerkjente standarder på området

Rapportering gjøres hovedsakelig muntlig etter behov i revisjonsprosessen og med skriftlig sluttrapportering med muntlig orientering. Forvaltningsrevisjonsprosjekter skal gjennomføres og rapporteres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

5.5 Økonomirapportering

Revisjon Øst IKS rapporterer til kontrollutvalget 30.06 og en årsrapport pr 31.12.

Rapporteringen gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Halvårsrapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Uavhengig av halvårsrapporteringen skal Revisjon Øst IKS løpende informere kontrollutvalget om forventet vesentlige avvik fra oppdragsavtalen.

6 ANDRE FORHOLD

Revisjon Øst IKS skal være medlem av NKRF og er derfor underlagt foreningsbasert kvalitetskontroll. Revisjon Øst IKS skal orientere kontrollutvalget om resultatene av kvalitetskontrollene.

Kontrollutvalget og sekretær skal ta eventuell kritikk av revisor eller revisjonen opp med daglig leder i Revisjon Øst IKS.

7 VEDLEGG TIL AVTALEN

Avtalen har følgende vedlegg:

- Vedlegg 1: Regnskapsrevisjon: Tjenesteleveranser - forventninger og krav

Kongsvinger, den 29.8.23

Alf Tore Pedersen
kontrollutvalgsleder
Kongsvinger kommune

Morten Alm Birkelid
daglig leder
Revisjon Øst IKS

Vedlegg til oppdragsavtalen

REGNSKAPSREVISJON

1. REVISJON AV KOMMUNENS ÅRSREGNSKAP

1.1 BESKRIVELSE AV TJENESTER OG LEVERANSER

- Revisjon av regnskapet er en lovpålagt oppgave.
- Revisjonsmandatet er definert ut fra lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk (rettslig standard).
- Utførelse av revisjon etter god kommunal revisjonsskikk er basert på revisors metodikk og skjønn.
- Kapittel 2 i Forskrift om revisjon beskriver revisjonsplikten, revisjonens innhold, revisors plikter og revisjonsberetningen.

REGNSKAPSREVISJONS – PROSESS - oppgaver, aktiviteter og leveranser av revisor

Fase	Planlegging	Kontroll	Konklusjon og rapportering
Oppgave	<ul style="list-style-type: none"> • Planlegge revisjonen 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre planlagt revisjon 	<ul style="list-style-type: none"> • Avslutte revisjonsarbeidet
Aktivitet	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering av uavhengighet • Utarbeidelse av revisjonsplan • Kartlegging av intern kontroll • Spesifikk vesentligh.vurdering • Utarb. av revisjonsprogram 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre revisjonshandlinger ihht. program • Foreløpige konklusjoner • Tilpassede rev.handlinger 	<ul style="list-style-type: none"> • Avsluttende analytisk kontroll • Totalkonklusjon • Skrive revisjonsberegning
Leveranse	<ul style="list-style-type: none"> • Erklæring mht. uavhengighet • Presentasjon av revisjonsplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Løpende statusrapportering • Obl. rapportering (nummerert brev, innberetning om misligheter) 	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsberetning • Rapportering/oppsummering • Deltakelse i kommunestyret

1.2 KRAV OG FORVENTNINGER TIL REVISOR OG REVISJONEN

Vedlegg 1 til Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

Formålet med dialogen mellom revisjonen og kontrollutvalget er at kontrollutvalget får en betryggende sikkerhet for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

LEVERANSE	HVORDAN	NÅR
Erklæring om uavhengighet	<ul style="list-style-type: none"> Eget skjema i underskrevet stand 	<ul style="list-style-type: none"> Innen 01.09.
Revisjonsstrategi	<ul style="list-style-type: none"> Formål/resultatkrav: Kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon til å vurdere at revisjonen av kommunens årsregnskap er lagt opp på en betryggende måte. Hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi legges frem for kontrollutvalget. Hovedtrekkene er overordnet beskrivelse og vurdering av: <ul style="list-style-type: none"> Inndeling av kommunen i revisjonsområder Risiko- og vesentlighetsvurderinger Metodikk og angrepsvinkel Risikofaktorer til oppfølging Vesentlige endringer i aktuelle regelverk og hvordan dette evt. påvirker revisjonsarbeidet. Grensedragning mellom regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon innenfor følgende områder: <ul style="list-style-type: none"> Intern kontroll Etterlevelse av sentrale lover/regler (eks. lov om off. anskaffelser) Etterlevelse av sentrale interne retningslinjer (eks. delegeringsreglement, finansforvaltningsreglement mv.) Oppfølging av politiske vedtak Strukturert orientering med muligheter for dialog med kontrollutvalget. 	<ul style="list-style-type: none"> Innen 01.09.
Løpende statusrapportering til kontrollutvalget	<ul style="list-style-type: none"> Formål/resultatkrav: Kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon til å vurdere at revisjonen av kommunens årsregnskap 	<ul style="list-style-type: none"> Statusrapport i ”kontrollfasen”, dvs. i tidsrommet oktober-april.

Vedlegg 1 til Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

	<p>gjennomføres på en betryggende måte.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statusrapporteringen bør omfatte: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Vesentlige revisjonsaktiviteter og resultatet av disse, herunder status i «Risikofaktorer til oppfølging» ➢ Revisjon av internkontrollen, herunder kartlegging, testing og vurdering av rutiner og prosesser ➢ Oppfølging av evt. nummerert brev ➢ Eventuelle endringer i revisjonsplan/-strategi, herunder endring i risikoforhold ➢ Fremdrift i revisjonsarbeidet ➢ Informasjon om kommunikasjon mellom revisor og kommunen 	
<p>Obligatorisk rapportering</p> <ul style="list-style-type: none"> • nummererte brev • innberetning om misligheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig rapportering til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren, jf. forskrift om revisjon § 5. • Avdekkede feil og mangler med regnskap og rutiner skal søkes avklart med kommunedirektør uten ugrunnet opphold. 	<ul style="list-style-type: none"> • Løpende oversending av brev til sekretær som legger frem brevet i påfølgende møte.
Revisjonsberetning	<ul style="list-style-type: none"> • Sendes kommunestyret med kopi til kontrollutvalget. 	Jf. forskrift.
Årsavslutningsbrev til kommunedirektøren	<ul style="list-style-type: none"> • Formål: Forbedre dokumentasjon og dialog med administrasjonen etter hvert revisjonsår. • Sendes fortrinnsvis ut samtidig med revisjonsberetningen med kopi til kontrollutvalget. 	
Rapportering / oppsummering etter årsavslutningen	<ul style="list-style-type: none"> • Formål/resultatkrav: Kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon til å vurdere at revisjonen av kommunens årsregnskap er gjennomført på en betryggende måte. • Presentasjon av revisjonsberetningen og totalkonklusjon. • Sluttrapporteringen skal omfatte: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Hovedtrekkene i gjennomførte revisjonsaktiviteter og resultatet av disse 	<ul style="list-style-type: none"> • Under behandling av årsregnskapet i kontrollutvalgets møte

Vedlegg 1 til Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hovedtrekkene i revisjon av internkontrollen ➤ Status for risikofaktorer til oppfølging jf. revisjonsplanen ➤ Oppfølging av nummerert brev ➤ Eventuelle vesentlige endringer i revisjonsplanen ➤ Orientering om kommunikasjon mellom revisor og kommunen 	
Deltakelse i kommunestyret	<ul style="list-style-type: none"> • Stiller seg til disposisjon for å svare på spørsmål eventuelt orientere. 	<ul style="list-style-type: none"> • I kommunestyret

3.0 ANDRE REGNSKAPSREVISJONSTJENESTER

3.1 KRAV OG FORVENTINGER TIL REVISOR OG REVISJONEN

LEVERANSE	HVORDAN	NÅR
Terminoppgave for momskompensasjon (6 stk årlig)	<ul style="list-style-type: none"> • Avgi revisjonsuttalelse etter ISA 805 og sende inn. • Kopi av revisjonsuttalelsen sendes til kommunedirektøren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Innen fastsatte frister (10.02, 10.04, 10.06, 31.08, 10.10 og 10.12)
Andre revisjonsuttalelser / særattestasjoner	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsuttalelse etter ISA 805 eller ISRS 4400 • Kopi av revisjonsuttalelsen sendes til kommunedirektøren 	<ul style="list-style-type: none"> • Innen fastsatt frist
Spillemiddel-regnskap	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsuttalelse etter ISRS 4400 • Revisjonsuttalelsen sendes tilskudds utbetaler med kopi til kommunedirektøren 	<ul style="list-style-type: none"> • Innen fastsatt frist
Revisjon av beboer- og pasient regnskap	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsberetning sendes kommunen med kopi til kontrollutvalget 	<ul style="list-style-type: none"> • Sammen med annen statusrapportering
Veiledning og bistand	<ul style="list-style-type: none"> • Kort gjennomgang av gjennomførte vesentlige veiledningsoppgaver 	<ul style="list-style-type: none"> • Sammen med annen statusrapportering

Arkivsak-dok. 18/00095-43
Saksbehandler Karoline Kringlen

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-35/23 EGENVURDERING NY OPPDRAGSANSVARLIG FR

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors egenvurdering til orientering.

Vedlegg:

1. Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet til Kongsvinger kommune 2023.

Saksframstilling:

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av in uavhengighet til kontrollutvalget, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19. Oppdragsansvarlige revisorer plikter å legge frem en *skriftlig* vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet følger nærmere av forskriften §§ 17 og 18.

Vedlagt følger ny oppdragsansvarlig revisor i Revisjon Øst IKS, Kristin Fragell Lillevold, sin skriftlige vurdering.

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Kontrollutvalget i Kongsvinger kommune
v/Konsek Øst IKS
Postboks 900
2226 Kongsvinger

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.revisjon-ost.no
post@rev-ost.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Saksbeh.:	Direkte tlf.:	Deres ref.:	Vår ref.:	Dato:
Kristin Fragell Lillevold	924 29 912		1300/2023	30. juni 2023

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Kongsvinger kommune 2023

Innledning

I følge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget. De øvrige revisorer som har arbeidsoppgaver tilknyttet Kongsvinger kommune fyller ut egne skjemaer som arkiveres for det enkelte oppdrag.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 17:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Som nærstående regnes

- a) Ektefelle eller samboer og deres søsken
- b) Slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og deres ektefeller eller samboere
- c) Søsken og deres ektefeller eller samboere
- d) Slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer

Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 18 pkt. a-d:

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier i, ved siden av revisoroppdraget.

- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier i. Unntaket er virksomhet som utfører revisjon i kommunen.
- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet hvis det kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 18 pkt. e-g:

- Revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester for kommunen hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
- Revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
- Revisor kan ikke opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Punkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Jeg har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Revisjon Øst IKS.</i>
Punkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Jeg er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Kongsvinger kommune deltar i.</i>
Punkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Jeg deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Punkt 4: Nærstående	<i>Jeg har ikke nærstående som har tilknytning til Kongsvinger kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Punkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p><i>Før slike tjenester utføres vil det bli foretatt en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18 pkt. e, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i></p> <p><i>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i></p>

	<i>Jeg har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Kongsvinger kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Punkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Jeg har ikke ytet tjenester overfor Kongsvinger kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Punkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Jeg opptreer ikke som fullmektig for Kongsvinger kommune.</i>
Punkt 8: Andre særegne forhold	<i>Jeg kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

Kristin Fragell Lillevold
 oppdragsansvarlig
 forvaltningsrevisor

Arkivsak-dok. 22/00028-6
Saksbehandler Karoline Kringlen

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-36/23 RAPPORT EIERSKAPSKONTROLL GIV IKS

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten om **eierskapskontroll GIV IKS** til orientering.
2. Saken oversende kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - a. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten om **Eierskapskontroll GIV IKS** til orientering.
 - b. Kommunestyret ber administrasjonen følge opp rapportens anbefalinger.
 - c. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra selskapet og administrasjonen om hvordan anbefalingene er fulgt opp, innen 1. mars 2024

Vedlegg:

1. Rapport Eierskapskontroll – GIV IKS, datert 26.6.23

Saksframstilling:

Kommuneloven § 23-2, pkt. d, pålegger kontrollutvalget å påse at det blir gjennomført kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll). I møte i november 2022, jf. sak K-64/22 bestilte kontrollutvalget i Kongsvinger kommune en eierskapskontroll rettet mot GIV IKS. Prosjektet hadde en ressursramme på om lag 90 timer og skulle ferdigstilles våren 2023. Rapporten har blitt forsinket, men er nå klar, se vedlegg 1.

Problemstilling

Prosjektet har hatt følgende problemstilling:

- *Følger Kongsvinger kommune opp eierskapet i GIV IKS jf. selskapsavtale, prinsipper for god eierstyring, retningslinjer og kommunestyrets vedtak?*

Konklusjon

Revisjon kommer med følgende konklusjon i sin rapport:

«Vår konklusjon er at Kongsvinger kommune til en viss grad følger opp eierselskapet i GIV IKS, og at oppfølgingen kan forbedres ved å følge opp selskapet tettere. Dette

kan blant annet gjøres ved å fastsette tydeligere kontaktpunkter i kommunens organisasjon, og gjennom utøvelse i representantskapet, som for eksempel etterspørre styrets egevaluering, bidra til at kommunens frist for innkallinger blir etterlevd, og at det blir utarbeidet styringsdokumenter.

Selskapet opplever at det er flere kontaktpunkter i Kongsvinger kommune, hvor ulike aktører i linjen forvalter ulike forhold som har innvirkning på selskapets planlegging og levering av tjenester.

Selskapet etterlyser at økonomioppfølging, bruk av tilskudd, og omfang og utforming av tjenester sees bedre i sammenheng, men opplever ellers at samhandlingen med kommunen er god. Kommunen har ikke oppfylt forpliktelsen om å inngå avtale med selskapet, selv om det er en avtale mellom selskapet og NAV under arbeid.

Styret har ikke praksis for å foreta evaluering av eget arbeid. På sin side etterlyser styret tydeligere målkrav fra eier. Representantskapet kan med fordel legge tydeligere føringer for forventningene til styret med påfølgende rapportering på disse forventningene.

Det eksisterer ikke en virksomhetsstrategi for selskapet. Selskapet leverer lovpålagte tjenester på vegne av kommunen, men opplever å være uklart plassert opp imot kommunen, selv om kommunen har et lovpålagt ansvar for å sørge for at opplæringstjenestene leveres. Selskapet har en liten administrasjon som må prioritere hva man kan og bør utarbeide av overordnede dokumenter. Kommunen bør bidra til å tydeliggjøre hva som er å forvente av overordnet dokumentasjon.

Kongsvinger kommune ønsker at innkallinger til representantskapet med saksliste oversendes kommunen seks uker før møtet skal avholdes. Daglig leder forholder seg til en frist på fire uker så langt det lar seg gjøre, siden det verken er en seks ukers frist i selskapsavtalen eller noe annet fastsatt av representantskapet. De øvrige eierne har heller ikke krav til en slik frist.

I den regionale eierskapsmeldingen for Kongsvingerregionen legger kommunene opp til en forventning om at kommunene selv skal drive opplæring av nye styremedlemmer i selskapene. Dette er ikke gjennomført. Det kan være hensiktsmessig at dette ansvaret legges ut til selskapene selv, i og med at valg av styre kan skje i forskjellige år, med ulike funksjonsperioder, erfaringer blant styremedlemmene osv. Dette henger for så vidt også sammen med styrets egevaluering og vurdering av kompetansebehov i styret, både i forbindelse med valg av styre og i forbindelse med styrets egenaktivitet for å kompensere for eventuelle «hull» i kompetansen.

Kongsvinger kommune har i egen eierskapsmelding stilt krav til at varamedlemmer til styret velges numerisk. På denne måten sikres det kontinuitet i styre ved frafall. I GIV IKS blir varamedlemmene valgt personlig. Kongsvinger kommune bør gjennom sine eierrepresentanter foreslå en endring i denne praksisen.

Selskapet har mottatt tilbud på styreforsikring og styret ønsker å inngå en slik avtale, men tegning av styreforsikring innebærer at det også må tegnes ansvarsforsikring. Dette avkrever en større vurdering, som på tidspunktet for eierskapskontrollen ikke

var prioritert. Styret har heller ikke vedtatt registrering i styrevervregisteret selv om styreleder er registerført som styreleder i selskapet. Dette skyldes automatikk i registersystemet til KS.

For å sikre åpenhet og etterprøvbarhet i dialogen mellom selskap og kommune, kan det være fordelaktig at det føres referater fra eiermøtene med eierkommunene, selv om selve møtene er å anse som uformelle og uforpliktende».

Anbefalinger

Basert på sine vurderinger og konklusjoner kommer revisjonen med følgende anbefalinger i sin rapport:

- *Kongsvinger kommune bør ta initiativ til å klargjøre hvilken sektor/tjeneste i kommunen som, på vegne av kommunen, skal inngå rammeavtale/samarbeidsavtale med GIV IKS.*
- *Kommunen bør bidra til forutsigbar budsjettprosess i selskapet gjennom tett dialog knyttet til tjenestebehov i påfølgende budsjettår.*
- *Kongsvinger kommune bør vurdere om det er hensiktsmessig at kommunen skal være bidragsyter til opplæring i styrearbeid, eller om dette er et ansvar som kan legges ut til det enkelte selskap.*
- *Eierrepresentantene bør følge opp at representantskapet velger varamedlemmer til styret basert på numerisk representasjon fremfor personlig.*
- *Eierrepresentantene bør følge opp at representantskapet etterspør styrets egevaluering.*
- *GIV IKS bør gjenoppta praksis med gjennomgang av planverket sammen med styret og representantskapet. Kommunen bør også ta stilling til om man som eier skal være tydeligere i forventningene til selskapenes styringsdokumentasjon, gjennom eierrepresentasjonen i representantskapet.*
- *Kongsvinger kommune bør vurdere om det er enkelte typer overordnet planverk som alle selskaper bør ha på plass.*
- *Kongsvinger kommune bør bidra til at representantskapet fastsetter målkrav overfor styret med bakgrunn i selskapets formål.*
- *GIV IKS bør tegne styreforsikring og registrere seg i styrevervregisteret.*
- *Kongsvinger kommune/GIV IKS bør sørge for at det føres referat fra eiermøter.*

Eierrepresentantenes og styrets uttalelser finnes i rapporten pkt. 7.

Vi har invitert Revisjon Øst IKS til å presentere rapporten ved behandlingen av saken.

Revisjon Øst IKS

RAPPORT

Eierskapskontroll – GIV IKS

KONGSVINGER KOMMUNE 2023

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
<https://www.revisjon-ost.no>
E-post: post@rev-ost.no
Org. nr.: 974 644 576 MVA

Forord – om rapporten

Denne rapporten er bygget opp med et kort sammendrag som går gjennom hovedfunnene og konklusjonen i forvaltningsrevisjonsprosjektet i første kapittel.

Vi har valgt å benytte en «trafikklysmode» for å illustrere hva vi mener er i henhold til krav på området, det som er godkjent med merknad, og det som ikke er i henhold til krav på området. Hver vurdering blir merket med henholdsvis grønt, gul/oransje og rødt.

Rapporten er utarbeidet med et digitalt tilsnitt og innehar lenker til ulike seksjoner av rapporten. Dette skal gjøre det enklere for leseren å navigere i rapportens

innhold. Det er også lenket til de kilder som er digitalt tilgjengelige, for en mer interaktiv opplevelse av rapporten.

Rapporten er bygget opp etter NKRFs krav til sluttrapport i Standard for eierskapskontroll (RSK 002). Dette innebærer minstekravene til

- sammendrag,
- informasjon om bestillingen (kap. 1),
- problemstillingen (kap. 4),
- valg av metoder og vurdering av datagrunnlag (kap. 2),
- vurderingskriterier (vedlegg A),
- presentasjon av data (kap. 4.2),
- vurderinger (kap. 4.3),
- konklusjon (kap. 5),
- anbefalinger (kap. 6),
- referanser (kap. 8) og
- eierrepresentantenes og styrets uttalelser (kap. 7).

Vi vil takke kontrollutvalget for oppgaven.

Vi håper at leseren finner nytte i rapporten og vil benytte denne videre i forbindelse med en trygg og god forvaltning av tjenesteområdet.

Løten, den 26. juni 2023

Jo Erik Skjeggestad
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Magnus Michaelson
Utøvende forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn for prosjektet og formål	6
2	Metode for revisjonen.....	6
2.1	Dokumentstudier	6
2.2	Intervjuer.....	6
2.3	Vurderingskriterier	6
3	Om GIV IKS.....	6
4	Problemstilling – Eierstyring.....	8
4.1	Vurderingskriterier for problemstillingen	8
4.2	Innhentet data.....	9
4.3	Revisors vurdering.....	16
5	Konklusjon	21
6	Anbefalinger	22
7	Eierrepresentantenes og styrets uttalelser	24
8	Referanser	25
	Vedlegg A: Vurderingskriterier	26

Sammendrag

Denne rapporten er resultatet av en eierskapskontroll rettet mot hvordan Kongsvinger kommune utøver sitt eierskap overfor Glåmdal interkommunale voksenopplæring IKS (GIV IKS).

Kontrollen er å anse som en mindre undersøkelse hvor vi har lagt til grunn et intervju med daglig leder, egenerklæringer fra kommunens to eierrepresentanter, egenerklæring fra styret, samt kommunens og selskapets dokumenter relatert til eierskapet.

Vår konklusjon er at Kongsvinger kommune til en viss grad følger opp eierskapet i GIV IKS, og at oppfølgingen kan forbedres ved å følge opp selskapet tettere. Dette kan blant annet gjøres ved å fastsette tydeligere kontaktpunkter i kommunens organisasjon, og gjennom utøvelse i representantskapet, som for eksempel etterspørre styrets egenevaluering, bidra til at kommunens frist for innkallinger etterleves, og at det blir utarbeidet styringsdokumenter.

Selskapet vurderer generelt at den nåværende samhandlingen med kommunen er god. Likevel har det blitt gitt uttrykk for at selskapet må forholde seg til mange ulike aktører som forvalter ulike forhold, som har innvirkning på å se økonomioppfølging, bruk av tilskudd, og omfang og utforming av tjenester i sammenheng. Selskapet og NAV er i ferd med å utarbeide en samhandlingsavtale, men dette var i mai ikke på plass. Kommunen følger med det ikke opp sine forpliktelser jamfør inngått selskapsavtale.

I den regionale eierskapsmeldingen for Kongsvingerregionen legger kommunene opp til en forventning om at kommunene skal drive opplæring av nye styremedlemmer i selskapene sine. Dette er ikke gjennomført. Det kan være hensiktsmessig at dette ansvaret legges ut til selskapene selv, i og med at valg av styrer kan skje i forskjellige år, med ulike funksjonsperioder, erfaringer blant styremedlemmene osv. Behovet for opplæring vil med andre ord variere, og selskapene vil være i best stand til å gjennomføre vurderinger for når det er behov for at styremedlemmer får opplæring.

Kongsvinger kommune ønsker at innkallinger til representantskapet med sakliste oversendes kommunen seks uker før møtet skal avholdes. Daglig leder forholder seg til en frist på fire uker så langt det lar seg gjøre, siden det verken er en seks ukers frist i selskapsavtalen eller noe annet fastsatt av representantskapet. De øvrige eierne har heller ikke krav til en slik frist.

Kongsvinger kommune har i egen eierskapsmelding stilt krav til at varamedlemmer til styret velges numerisk. På denne måten vil det sikres kontinuitet i styret ved frafall. I GIV IKS blir det valgt personlige varamedlemmer. Kongsvinger kommune bør med bakgrunn i vedtatt eierskapsmelding foreslå en endring i denne praksisen gjennom sine eierrepresentanter.

Styret har ikke praksis for å foreta evaluering av eget arbeid. Styret etterlyser på sin side tydeligere målkrav fra eier. Representantskapet kan, på vegne av eier, med fordel legge tydeligere føringer for forventningene til styret med påfølgende rapportering på disse forventningene.

Selskapet har ikke en egen virksomhetsstrategi. Dette er forklart med at tjenestebehovet er varierende og endres raskt med situasjoner som ligger utenfor selskapets og kommunens kontroll. Selskapet har en liten administrasjon som må prioritere hva man kan og bør utarbeide av øvrige overordnede dokumenter, og har prioritert avviksrutiner og etiske retningslinjer. Det foreligger også styreinstruks og instruks for daglig leder. Selskapet har hatt som praksis at representantskapet og styret gjennomgår styringsdokumentasjon i fellesskap, men praksisen har ligget «brakk» under og etter pandemien.

Kommunen bør bidra til å tydeliggjøre hva som er å forvente av overordnet dokumentasjon. Dette har også sammenheng med ovennevnte samarbeidsavtale, samt med selskapets budsjettprosess.

Selskapet har mottatt tilbud på styreforsikring og styret ønsker å inngå en slik avtale, men tegning av styreforsikring innebærer at det også må tegnes ansvarsforsikring. Dette avkrever en større vurdering, som på tidspunktet for kontrollen ikke var prioritert. Styret har heller ikke vedtatt registrering i styrevervregisteret selv om styreleder er registerført som styreleder i selskapet. Dette skyldes automatikk i registersystemet til KS.

For å sikre åpenhet og etterprøvnbarhet i dialogen mellom selskap og kommune, kan det være fordelaktig at det føres referater fra eiermøtene, selv om selve møtene er å anse som uformelle og uforpliktende.

Vi har på bakgrunn av konklusjonen følgende ti anbefalinger:

- Kongsvinger kommune bør ta initiativ til å klargjøre hvilken sektor/tjeneste i kommunen som, på vegne av kommunen, skal inngå rammeavtale/samarbeidsavtale med GIV IKS.
- Kommunen bør bidra til forutsigbar budsjettprosess i selskapet gjennom tett dialog knyttet til tjenestebehov i påfølgende budsjettår.
- Kongsvinger kommune bør vurdere om det er hensiktsmessig at kommunen skal være bidragsyter til opplæring i styrearbeid, eller om dette er et ansvar som kan legges ut til det enkelte selskap.
- Eierrepresentantene bør følge opp at representantskapet velger varamedlemmer til styret basert på numerisk representasjon fremfor personlig.
- Eierrepresentantene bør følge opp at representantskapet etterspør styrets egnevaluering.
- GIV IKS bør gjenoppta praksis med gjennomgang av planverket sammen med styret og representantskapet. Kommunen bør også ta stilling til om man som eier skal være tydeligere i forventningene til selskapenes styringsdokumentasjon, gjennom eierrepresentasjonen i representantskapet.
- Kongsvinger kommune bør vurdere om det er enkelte typer overordnet planverk som alle selskaper bør ha på plass.
- Kongsvinger kommune bør bidra til at representantskapet fastsetter målkrav overfor styret med bakgrunn i selskapets formål.
- GIV IKS bør tegne styreforsikring og registrere seg i styrevervregisteret.
- Kongsvinger kommune/GIV IKS bør sørge for at det føres referat fra eiermøter.

1 Bakgrunn for prosjektet og formål

I henhold til kommuneloven § 23-2, punkt d, skal kontrollutvalget påse at det blir gjennomført eierskapskontroll i kommunen. Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring (§ 23-4, første ledd).

Formålet med eierskapskontrollen i GIV IKS har vært å undersøke hvordan Kongsvinger kommune sikrer kontrollen med eierinteressen de har i GIV IKS.

2 Metode for revisjonen

En eierskapskontroll er å anse som en mindre undersøkelse. De samme kravene som stilles i en forvaltningsrevisjon om bruk av nødvendige metoder og innhenting av tilstrekkelig data, gjelder også for eierskapskontroller, men utvalget er vanligvis mindre. I dette prosjektet er det gjennomført dokumentstudier og et intervju. Data er innhentet i perioden januar til mai 2023.

2.1 Dokumentstudier

Vi har gjennomført dokumentstudier av:

- Kongsvinger kommunes Eiermelding
- Kongsvingerregionens eierskapsmelding
- Folkevalgtopplæring (presentasjon)
- Egenerklæringer fra kommunens eierrepresentanter
- Egenerklæring fra styret
- Selskapets selskapsavtale
- Etske retningslinjer
- Styreinstruks
- Instruks for daglig leder
- Risikovurdering
- Innkallinger til representantskapet.

2.2 Intervjuer

Det er gjennomført intervju med daglig leder i GIV IKS. Det er ført referat fra intervjuet, hvor innholdet er godkjent av daglig leder.

2.3 Vurderingskriterier

Vurderingskriteriene er sendt til gjennomsyn og godkjenning til ordfører og kommunens eiersekretariat. Det har ikke kommet innvendinger mot fastsatte kriterier. Det er blitt gjort endringer i to av kriteriene som opprinnelig ble forelagt kommunen. Kriterium 15 om selskapsstrategi er gjort om til et generelt kriterium om overordnet planverk, og kriteriene 17, 19 og 20 om ulike styringsdokumenter har i stedet blitt tatt inn i kriterium 15. Dette har ingen følger for kontrollen og de(n) kontrollerte.

3 Om GIV IKS

Glåmdal interkommunale voksenopplæring (GIV IKS) er et interkommunalt selskap eid av Kongsvinger, Eidskog, Grue, Nord-Odal og Sør-Odal kommuner, samt Innlandet fylkeskommune.

Selskapet leverer lovpålagte opplæringstjenester på vegne av eierne. Dette gjelder lovpålagte oppgaver etter bestemmelser i voksenopplæringsloven, bestemmelser for voksenopplæring i opplæringsloven, og bestemmelser for opplæring i norsk og samfunnsfag i integreringsloven.

Tjenestene inkluderer norskundervisning og introduksjonsprogram for innvandrere, grunnskole for voksne, videregående opplæring, realkompetansevurderinger, spesialundervisning, jobbsøkerkurs, karriereveiledning og tilpassede fagkurs.¹

Selskapets øverste organ er representantskapet, som består av representanter fra eierkommunene. Representantskapet velger selskapets styre. Styret ansetter daglig leder. Styret svarer til representantskapet, og daglig leder rapporterer til styret.

Selskapet hadde i 2022 i snitt 18 årsverk fordelt på 23 ansatte. Gjennomsnittlig antall deltakere i opplæringstiltak per år ligger på 120. I 2022 var deltakerantallet stabilt på rundt 110 frem til august, men økte opp til 170 deltakere i desember.²

Selskapet leverer også tjenester i forbindelse med praksiskandidatløp innen helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget, i samarbeid med Senter for voksnes læring. Det var ikke grunnlag for gjennomføring av sistnevnte kurs i 2022. 23 deltakere avla eksamen som helsefagarbeider i juni 2022, og 18 deltakere startet opp i august 2022.³

¹ Rambøll Management Consulting. 2022. Selskaps- og tjenestegjennomgang. Glåmdal interkommunale voksenopplæring. Side 2.

² GIV IKS. 2023. Årsberetning for Glåmdal interkommunale voksenopplæring IKS 2022. Side 2.

³ Ibid. Side 5.

4 Problemstilling – Eierstyring

Følger Kongsvinger kommune opp eierskapet i GIV IKS jf. selskapsavtale, prinsipper for god eierstyring, retningslinjer og kommunestyrets vedtak?

4.1 Vurderingskriterier for problemstillingen

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av vurderingskriteriene, se [vedlegg A](#). Tabellen er interaktiv og leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriteriet. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

	Kriterium 1	Representantskapsmedlemmene må være oppnevnt blant kommunestyrets faste medlemmer.
	Kriterium 2	Kongsvinger kommunes eierrepresentanter må ha deltatt i folkevalgtopplæring om hvordan utøve eierskap.
	Kriterium 3	Kommunen bør ha bidratt til at styremedlemmer i selskapet har fått opplæring i styrearbeid.
	Kriterium 4	Innkallinger til representantskapsmøte med saksdokumenter bør oversendes kommunen minst 6 uker før møtet skal avholdes. Dette bør også fremgå av selskapsavtalen.
	Kriterium 5	Bruk av valgkomité bør vedtektsfestes.
	Kriterium 6	Selskapet bør ha retningslinjer for bruk av valgkomité, som bør inneholde hva som skal ligge til grunn for valgkomitéens innstilling, f.eks.: <ul style="list-style-type: none"> • Kompetansekrav • Habilitetsvurderinger • Kjønnsbalanse
	Kriterium 7	Styret må ha rett kjønnsbalanse.
	Kriterium 8	Varamedlemmer til styret bør velges numerisk.
	Kriterium 9	Styret bør ha rutiner for egevaluering, som bør behandles i representantskapet.
	Kriterium 10	Det bør være stilt klare krav til styrets realisering av kommunens målsetting med selskapet.
	Kriterium 11	Representantskapet bør på vegne av kommunen som eier, ha gjort vurderinger av hva som er å anse som rimelig godtgjøring for styreverv.
	Kriterium 12	Selskapet bør ha styreforsikring og være meldt i styrevervregisteret.
	Kriterium 13	Selskapet bør ha meldt seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon.
	Kriterium 14	Selskapets virksomhet og formål bør være tydelig definert i selskapets vedtekter og i selskapsavtalen.
	Kriterium 15	Selskapet bør ha overordnet planverk, for eksempel en selskapsstrategi som er forankret i selskapets formål, miljøpolicy, åpenhetsprofil og mål om lokale utviklingstiltak, retningslinjer for å forhindre sosial dumping og mål og retningslinjer for miljømessig bærekraftig drift.
	Kriterium 16	Det bør være utarbeidet en styreinstruks for selskapet.
	Kriterium 18	Selskapet bør ha etiske retningslinjer, som diskuteres og eventuelt revideres årlig.
	Kriterium 19	Selskapet bør ha vurdert forholdet til offentlighetsloven og forvaltningsloven.

	Kriterium 22	Selskapet må utarbeide og oversende årsrapporter om selskapets virksomhet, som inneholder momenter omtalt i kommunens eierskapsmelding.
	Kriterium 23	Det skal som et minimum avholdes eiermøte årlig.
	Kriterium 24	Styret skal være representert i eiermøter.
	Kriterium 25	Kongsvinger kommune må inngå rammeavtale med selskapet for påfølgende år innen november hvert år.
	Kriterium 26	Kongsvinger kommune må varsle om eventuelle reduksjoner i tjenestelevering senest innen 30. september før påfølgende budsjettår.

4.2 Innhentet data

4.2.1 Oppnevning av representantskapsmedlemmer

For perioden 2019-2023 har Kongsvinger kommune oppnevnt Øyvind Randmæl-Warpe og Lars Reidar Ovlien som representantskapsmedlemmer. Begge sitter også som folkevalgte i kommunestyret.

4.2.2 Folkevalgtopplæring

Kongsvinger kommune har avholdt opplæring i kommunalt eierskap den 19. november 2019 med informasjon knyttet konkret til kommunens selskaper.

KS sin folkevalgtopplæring ble gjennomført for Kongsvinger kommune 25. februar 2020. I programmet var det avsatt tid til blant annet eierstyring av interkommunale selskaper og kommunale samarbeid.

4.2.3 Opplæring i styrearbeid

I Kongsvingerregionens regionale eierskapsmelding fremgår det at nye styremedlemmer i selskap kommunene er medeier i skal få opplæring. Opplæringen skal vektlegge styrets arbeidsform, herunder skillet mellom:

- Strategioppgaver
- Kontrolloppgaver
- Organiseringsoppgaver
- Styrets egenoppgaver

Vi har fått oppgitt fra kommunens eierskapssekretariat at de ikke er kjent med at slik opplæring er gitt verken til styremedlemmer i GIV IKS eller generelt til styremedlemmer i kommunens selskaper. Daglig leder har bekreftet at styremedlemmene i GIV IKS ikke har fått opplæring, men har også opplyst om at styremedlemmene de siste periodene har hatt erfaring fra arbeid i styret.

4.2.4 Innkallinger til representantskapsmøte

I IKS-loven § 8, annet ledd, fremgår det at innkalling med sakliste skal skje med minst fire ukers varsel. Kongsvinger kommune har i sin eierskapsmelding vedtatt at sakspapirer skal oversendes kommunen minimum seks uker før møtedato. Vi har mottatt følgende dokumentasjon på avholdte representantskapsmøter med sakspapirer:

Sendt	Møtedato	Antall uker
26.02.2021	12.04.2021	6 uker
26.02.2021	12.04.2021	6 uker
29.10.2021	22.11.2021	3 uker
09.03.2022	04.04.2022	3 uker
23.03.2022	04.04.2022	1 uke
04.07.2022	22.08.2022	7 uker
13.12.2022	17.01.2023	5 uker
07.02.2023	13.02.2023	1 uke
09.03.2023	27.03.2023	2 uker
26.04.2023	23.05.2023	3 uker

Daglig leder har opplyst at de øvrige eierne ikke har tilsvarende krav som Kongsvinger kommune har satt, og at det ikke er tatt inn andre frister i representantskapsvedtak eller i selskapsavtalen. Daglig leder forholder seg derfor til en fire-ukers frist så langt det lar seg gjøre.

Av de ti ovennevnte innkallingene, er fire møter innkalt med sakliste innen en fire-ukers frist når kalenderdager legges til grunn.

4.2.5 Valgkomité

I selskapsavtalen § 4-2 er det tatt inn at det skal nedsettes en valgkomité med tre medlemmer i forkant av representantskapsmøte som foreslår kandidater til leder og nestleder i representantskapet, samt styre, leder og nestleder i styret.

Representantskapet valgte følgende valgkomité i møte 30. mars 2020, i sak 3/20:

- Heidi Hitland (leder), Sør-Odal
- Eric Anthony Kaberg Utgården, Eidskog
- Gunnar Nygård, Nord-Odal

Alle tre er valgt blant representantskapets medlemmer og varamedlemmer.

4.2.6 Retningslinjer for valgkomité

Vi har fått oppgitt at GIV IKS har retningslinjer for valgkomité, som oversendes valgkomitéen når det skal gjennomføres forberedelser til styrevalg. Selskapet har imidlertid ikke funnet igjen hvilket år retningslinjene ble vedtatt.

Retningslinjene fremgår av protokollen fra representantskapsmøtet den 14. juni 2021, sak 11/21, hvor det ble gjort nyvalg av styremedlemmer:

Rammer for gjennomføring av valget:

- styret skal bestå av fem medlemmer og personlige varamedlemmer
- representantskapet skal velge leder og nestleder
- styremedlemmene velges for to år
- begge kjønn skal være representert med minst to (ansattes representant teller ikke)
- daglig leder og representantskapsmedlemmer kan ikke være medlem av styret
- styresammensetningen skal være kompetansebasert og skal primært ikke avspeile representasjon fra eiere, kommuner etc.

4.2.7 Kjønnbalanse i styret

Styret består av tre menn og to kvinner:

- Styreleder: Sjur Strand
- Nestleder: Janne Herseth
- Styremedlem: Ragnhild H. Fagerheim
- Styremedlem: Vegard Herlyng
- Styremedlem: Terje Maarud (valgt av og blant de ansatte)

Praksis med at representantskapet velger to menn og to kvinner medfører at ansattvalgt representant i styret ikke begrenses til kjønn for å oppnå balanse.

4.2.8 Numerisk valg av varamedlemmer til styret

Representantskapet valgte medlemmer til styret den 14. juni 2021, i sak 11/21. Det fremgår av saken at det er valgt personlige varamedlemmer til styret:

Valgkomiteens innstilling:

Styremedlem: Vegard Herlyng	Gjenvalg	Velges for 2 år
Styremedlem: Ragnhild Fagerheim	Ny	Velges for 2 år
Varamedlem for Janne Herseth: Bjarne Haug Thesen	Gjenvalg	Velges for 2 år
Varamedlem for Vegard Herlyng: Eva Snare	Ny	Velges for 1 år

Representantskapet foretok nyvalg på medlemmer til styret den 17. januar 2023, i sak 3/23. Alle medlemmene tok gjenvalg, og det fremgår også av denne protokollen at det er valgt personlige varamedlemmer til styret.

4.2.9 Styrets egnevaluering

Eierrepresentantene har gitt uttrykk for at det ikke er gjennomført evalueringer av styret i representantskapet.

I styrets egenerklæring fremgår det at kommunen (gjennom formannskapet), som eier, gjennomfører orienteringer med alle interkommunale selskaper én gang i året, og at det i møtet blir vektlagt gjennomgang og status for virksomheten, samt tilbakemelding fra selskapet på framtidige utfordringer og utviklingsarbeid. Dette er det daglig leder som legger frem på vegne av selskapet.

Daglig leder har informert om at styret ikke gjennomfører egnevaluering i løpet av styrets årshjul.

4.2.10 Krav om styrets realisering av kommunens målsetting med selskapet

I selskapets styreinstruks fremgår det at «styret skal forvalte selskapets verdier og interesser på vegne av eierne. Alle styremedlemmer har dette ansvaret, også de som er valgt for de ansatte».

I selskapsavtalen § 7 har eierne blant annet gitt styret følgende oppgaver:

- Påse at selskapet drives i tråd med selskapets formål, selskapsavtalen og innenfor vedtatt budsjett.
- Påse at representantskapets vedtak og retningslinjer gjennomføres og følges.
- Påse at selskapet er organisert på mest mulige kostnadseffektive måte.

Styret har i egenerklæring vist til at eierne ikke har formulert mål og forventninger til GIV IKS sin drift. Dette er gjengitt i den eksterne selskapsgjennomgangen som er behandlet i eiernes kommunestyre. I den eksterne selskapsgjennomgangen er det for øvrig vist til at eierkommunene tidvis har hatt motstridende behov.

4.2.11 Godtgjøring av styreverk

Godtgjøring av styreverk er fastsatt i regional eierskapsmelding punkt 8.5:

Type godtgjørelse	Lite selskap under 20 ansatte	Middels selskap 20 – 100 ansatte	Større selskap
Styreleder - fast godtgjørelse	15 – 30000	30 – 60000	Marked
Styremedlem - Fast godtgjørelse	2 – 5000	5 – 10000	Marked
Styremedlem - godtgjørelse per møte	500 - 1000	500 - 1000	Marked
Leder av generalforsamling - fast godtgjørelse	0	0	Marked
Deltaker i generalforsamling - godtgjørelse per møte	500 - 1000	500 - 1000	Marked
Representantskapsleder og medlemmer	Vedtast og utbetales av den enkelte kommune, se under	Vedtast og utbetales av den enkelte kommune, se under	Vedtast og utbetales av den enkelte kommune, se under

I selskapets årsberetning for 2022 oppgis det at selskapet har hatt et gjennomsnitt på 23 ansatte innenfor 18 årsverk i 2022. Dette innebærer at selskapet ligger på grensen mellom å være et lite til middels stort selskap, jf. tabellen over.

Det er selskapet som dekker møtegodtgjørelse for styret. Vi har fått oppgitt at styreleder får styreledergodtgjørelse på 3 % av lønn til stortingsrepresentanter, som ved rapportering til oss den 18. januar 2023 utgjorde kr. 31 930,- (kr. 30 785,- i 2022). I tillegg får alle styremedlemmer møtehonorar per møte på 0,14 % av lønn til stortingsrepresentanter. Dette utgjorde per 18. januar 2023 kr. 1 490,-. Jamfør note 1 i årsregnskapet for 2022 utgjorde styrehonorar totalt kr 81 964,- i 2022. Det ble ifølge styrets årsberetning for 2022 avholdt fem styremøter.

4.2.12 Styreforsikring og styrevervregisteret

Styret har ikke styreforsikring, men har et ønske om å inngå dette. Daglig leder har opplyst om at dette har sammenheng med at det også må tegnes ansvarsforsikring hos selskapene som tilbyr styreforsikring. Dette medfører et behov for en grundigere gjennomgang, og disse vurderingene er per mai 2023 ikke prioritert på grunn av andre oppgaver.

Styret har ikke fattet vedtak om å registrere seg i KS sitt styrevervregister. Dette er nødvendig for at opplysninger om styret og daglig leder skal publiseres i registeret. Styreleder i selskapet er likevel registrert som styreleder i registeret. Dette skyldes at folkevalgtes verv og stillinger innhentes automatisk fra Kommuneregisteret, publiseres, og kobles sammen med Enhetsregisteret og Foretaksregisteret.

4.2.13 Arbeidsgiverorganisasjon

Daglig leder har opplyst at GIV IKS er medlem av Samfunnsbedriftene.

4.2.14 Formål i vedtekter og selskapsavtale

Selskapsavtalen inneholder selskapets formål og virksomhet i § 3:

- 3-1 GIV skal bidra til å utvikle den voksne befolkningens kompetanse ved å legge til rette for opplæring, slik at flest mulig kan delta i et stadig mer kompetanseintensivt arbeids- og samfunnsliv.
- 3-2 Gjennom samarbeidet skal eierne sikres et godt fagmiljø med kompetente lærekrefter.
- 3-3 GIV kan tilby opplæringstjenester til virksomheter som ikke er eiere i selskapet.

4.2.15 Overordnet planverk; selskapsstrategi, miljøpolicy, åpenhetsprofil, forhindre sosial dumping, mål om lokale utviklingstiltak etc.

Daglig leder har fortalt at selskapet har en liten administrasjon på to personer, som må prioritere hva av overordnet planverk som er viktigst å få på plass. Selskapet har prioritert avviksrutiner og etiske retningslinjer (omtales i kap. 4.2.17). Daglig leder er av den oppfatningen at enkelte dokumenter som kan være aktuelle for noen selskaper, i mindre grad er aktuelle for GIV IKS.

Selskapet har ingen selskapsstrategi, noe daglig leder har forklart at skyldes at det er utfordrende å etablere en langsiktig strategi når tjenestegrunnlaget er i rask endring. Bosetting av flyktninger varierer fra år til år, og forventningene i bosettingsanmodningene fra IMDi kan være både lavere og høyere enn det som er reelt. Deltakernes evner og opplæringsbehov kan også variere.

Daglig leder vurderer at det er få risikoer knyttet til miljø og bærekraft og derfor ikke behov for en egen miljøpolicy. Daglig leder ga uttrykk for at selskapet kunne ha jobbet mer målrettet for å redusere bruken av papir, men at det til en viss grad arbeides indirekte med dette gjennom at man i undervisningen har gått over til digitale læremidler.

Når det gjelder retningslinjer for å forhindre sosial dumping, fortalte daglig leder at sosial dumping blir en mindre relevant problemstilling når tjenestene leveres i egenregi til selvkost, samt at de ansatte har lønnsvilkår i kraft av at de er ansatt som lærere.

Daglig leder ser ikke behov for en åpenhetsprofil i og med at selskapet forholder seg til offentlighetsloven og forvaltningsloven, samt at postlistene nå ligger ute på nettsidene med informasjon om innsynsrett (se også kap. 4.2.18).

Daglig leder fortalte for øvrig at styret og representantskapet har hatt praksis for å møtes en gang i året for å gjennomgå overordnet planverk, men at dette ikke har vært mulig å gjennomføre under pandemien. Selskapet henger derfor etter med hensyn til å ta opp igjen denne tråden fra tidligere praksis.

4.2.16 Styreinstruks

GIV IKS har en styreinstruks som ble vedtatt i representantskapsmøte den 10. april 2013. Instruksen har overskriftene:

1. Styrets ansvar
2. Møteplan, innkalling med mer
3. Saksforberedelse og dokumentasjon
4. Behandling i møte
5. Styrebehandling utenfor møte
6. Saker som skal styrebehandles – styrets myndighet
7. Konfidensialitet og taushetsplikt

8. Selskapets forhold utad

Innledningsvis blir det vist til at styrearbeidet reguleres av Lov om interkommunale selskaper og den til enhver tid vedtatte selskapsavtalen.

Det fremgår av punkt 6 at «Styret beslutter disposisjoner som etter selskapets forhold er av vesentlig art eller av stor betydning, samt fører tilsyn med at selskapet ledes i overensstemmelse med vedtak fattet av representantskapet og/eller styret, selskapsavtalen og lovgivningen for øvrig».

Det følger deretter oppgaver som styret har:

- Fastlegge retningslinjer for arbeidsdeling, bemyndigelser og instruksjoner mellom styret og administrasjonen
- Føre tilsyn med administrasjonens forvaltning av selskapets ressurser og dets datterselskaper
- Føre tilsyn med selskapets organisasjon, herunder regnskapsfunksjon, internkontroll, organisasjon og budsjettering
- Foreta oppfølging av budsjetter og lignende rapporteringer, herunder selskapets likviditet, ordrebehandling, vesentlige funksjoner, finansieringsforhold, investeringer og særlige risikoer
- Gjennomgå selskapets perioderegnskaper i løpet av hvert regnskapsår og vurdere avvik fra budsjett, samt behov for budsjettkorreksjoner/korrektive tiltak, herunder vurdere forholdet mellom innskutt egenkapital og opptjent egenkapital
- Styret legger fram selskapets årsregnskap for representantskapet

GIV IKS har for øvrig også en instruks for daglig leder, som det er oppgitt at er moden for en alminnelig revisjon.

4.2.17 Etiske retningslinjer

GIV IKS har et dokument som samler både selskapets verdigrunnlag og de etiske retningslinjene. Det står at selskapet har tre grunnholdninger: kvalitetsbevissthet, utviklingsorientering og løsningsorientering.

Selskapets etiske verdier er at alle individer skal møtes med:

- Respekt og ydmykhet
- Raushet og tillit

De etiske retningslinjene tar for seg:

- Profesjonalitet
- Interessekonflikter
- Gaver og representasjon
- Penger og eiendeler
- Innkjøp
- Arbeidsmiljø
- Varsling

4.2.18 Offentlighetsloven og forvaltningsloven

GIV IKS har vurdert at man er underlagt offentlighetsloven. Innkallinger og protokoller fra styrende organer oversendes eierne, og alle med rett til innsyn får innsyn i dokumenter og e-poster ved forespørsel. Selskapet har fra og med 1. desember 2022 lagt ut åpne postlister på sine hjemmesider.

Selskapet vurderer at de skal følge forvaltningsloven i og med at tjenestene er avhengige av oversendte enkeltvedtak for de som skal motta tjenester. Dette innebærer at tjenestemottakerne har konkrete rettigheter hjemlet i lov.

4.2.19 Årsrapport

I Kongsvingerregionens regionale eierskapsmelding fremgår det at årsrapporten bør inneholde daglig leders og styrets godtgjørelser. I Kongsvinger kommunes eierskapsmelding fremgår det at årsrapporten bør omtale oppdrag og honorarer dersom styremedlemmer eller daglig leder har eierinteresser i eller ansettelse i selskapet som oppdraget utføres for. Det fremgår også av eierskapsmeldingen at selskapets samfunnsansvar omtales i årsrapporten. Dette innebærer blant annet hensyn til lokalsamfunn, ansatte, miljø, menneskerettigheter, likestilling, lønns- og bonusordninger mv.

GIV IKS har oversendt årsregnskap og årsberetning for 2022 til Kongsvinger kommune i e-post av 13. mars 2023. Årsrapporten inneholder informasjon om selskapets formål. Årsrapporten inneholder opplysninger om representantskapets og styrets sammensetning og roller, samt informasjon om møtegodtgjørelser.

Det blir informert om antall møter i representantskapet og styret i 2022. Det blir også gitt en beskrivelse av virksomheten i 2022, inkludert opplæringstilbudet og deltakerantall. Årsrapporten inneholder en vurdering av tilpassing av organisasjonen og økonomisk status, i tillegg til en oversikt over øvrige aktiviteter. Dette inkluderer deltakelse i nettverk, mottatte tilskudd, antall ansatte og kjønnsammensetning, sykefravær, HMS samt at det er opplyst at selskapet har flyttet virksomheten til nye lokaler.

4.2.20 Eiermøter

Styret har i egenerklæring oppgitt at det gjennomføres eiermøter mellom Kongsvinger kommune og alle interkommunale selskaper én gang i året. Vi har fått oppgitt at disse møtene gjennomføres på initiativ fra formannskapet, og at det da er daglig leder som møter.

Fra daglig leder i selskapet har vi fått oppgitt at det er avholdt to eiermøter i perioden 2021-2023. Selskapet er ikke kjent med at det føres referater fra disse møtene. Daglig leder har imidlertid oppgitt at PowerPoint-presentasjoner fra møtene dokumenterer det som er tatt opp av tema med eierne.

Daglig leder har også oppgitt at selskapet selv har tatt initiativ til møter med eierne. Et eksempel på dette er vedtak i representantskapet den 17. januar 2023, sak R-2/23, hvor styret ble bedt om å gå i dialog med kommunene vedrørende økonomiske rammer for 2023. GIV IKS avholdt eiermøte med eierkommunene den 30. januar 2023. Oppfølgingen av økonomisaken ble fremlagt for styret i møte den 6. februar 2023.

4.2.21 Styrets deltakelse i eiermøte

Styret deltar ikke i orienteringsmøtene med formannskapet. Styreleder har imidlertid møtt i andre eiermøter sammen med daglig leder, for eksempel i forbindelse med ovennevnte sak.

4.2.22 Inngåelse av rammeavtale

Kongsvinger kommune har ikke inngått samarbeids- eller rammeavtale med GIV IKS, men er i dialog med avdelingsleder i NAV med ansvar for integreringstjenesten for å inngå en samarbeidsavtale. Avtalen er per mai 2023 ikke inngått på grunn av begrensede ressurser og press på flere tjenesteområder.

Daglig leder vurderer nåværende samhandling med kommunen som svært godt. Daglig leder la likevel til at de gjerne skulle ha blitt invitert inn i drøftings- og planleggingsfora i kommunen hvor temaene som diskuteres har innvirkning på planleggingen av GIV IKS sine tjenester.

Daglig leder ga uttrykk for at det for GIV IKS oppleves som noe utydelige linjer med hensyn til hvem i kommunen selskapet skal forholde seg til med hensyn til ulike tema. Når det gjelder saker som ikke omhandler ren drift, men som er av relevans for kommunen, så er det eiersekretariatet som er kontakten i kommunen.

Det er kommunens oppvekstsektor som forvalter IMDi tilskudd for norsk- og samfunnsfagopplæring for flyktninger. Dette innebærer at selskapet har hatt møter med sektoren og deres økonomikonsulent vedrørende de økonomiske forholdene selskapet må forholde seg til.

Når det gjelder planlegging av bosettinger og antall deltakere, så er det Flyktningtjenesten, som i Kongsvinger kommune er lagt til NAV, som fatter vedtak om norsk- og samfunnsfagopplæring. Flyktningtjenesten legger derfor føringer for antallet personer som skal ha opplæring og følges opp ved GIV IKS.

GIV IKS opplever at det er en sammenheng mellom økonomioppfølging, bruk av norsktilskudd, og omfang og utforming av tjenestene, som utfordres med flere linjer, og hvem det er riktig å rapportere til. Selskapet er for eksempel ukjent med om avtalen som skal inngås mellom GIV IKS og NAV vil bli forankret i øvrige deler av kommunen.

4.2.23 Varsel om reduksjoner i tjenestelevering

Daglig leder fortalte at det er forhold ved tjenestens natur som utfordrer muligheten for kommunen om å varsle om reduksjoner i tjenestelevering. Dette gjelder konkret det at representantskapet har frist på å godkjenne selskapets budsjett innen 30. september hvert år, for å inkludere budsjettet i kommunens budsjettprosess. Bosettingsanmodningene fra IMDi, som har stor innvirkning på tjenestene selskapet leverer, kommer imidlertid i november. Antallet flyktninger som har rett på tjenester fra kommunen, levert av GIV IKS, er derfor ukjent når budsjettet behandles i selskapets representantskap.

Selskapets budsjettprosess blir nå gjennomført med bakgrunn i lang erfaring i feltet og kjennskap til omtrentlige antall deltakere per år, men det er selskapet som aktivt må be kommunene om å melde inn innspill til budsjettprosessen. Kommunens oppvekstsektor har uttrykt ønske om tettere dialog med hensyn til økonomioppfølging, og det er i den forbindelse gjennomført møte mellom selskapet og sektoren.

Daglig leder fortalte også at budsjettet for 2023 ble utformet med bakgrunn i signalene fra eierkommunene om innsparinger, og at man i forbindelse med at økt bosetting og behov hos deltakerne i norsk og samfunnsfag ser at budsjetteringen har vært for beskjeden. Eierkommunene vil derfor måtte behandle en budsjettjustering for 2023.

4.3 Revisors vurdering

4.3.1 Vurderingskriterium 1 – Oppnevning av representantskapsmedlemmer

Representantskapsmedlemmene er oppnevnt blant kommunestyrets faste medlemmer.

Vurderingskriterium 1 er etterlevd.

 Representantskapsmedlemmene må være oppnevnt blant kommunestyrets faste medlemmer.

4.3.2 Vurderingskriterium 2 – Folkevalgtopplæring

Det er gitt folkevalgtopplæring i begynnelsen av kommunestyreperioden, hvor eierstyring har vært på agendaen, både fra kommunen selv og fra KS.

Vurderingskriterium 2 er etterlevd.

 Kongsvinger kommunes eierrepresentanter må ha deltatt i folkevalgtopplæring om hvordan utøve eierskap.

4.3.3 Vurderingskriterium 3 – Opplæring i styrearbeid

Kongsvinger kommune har ikke gjennomført eller gitt tilbud om opplæring i styrearbeid overfor nye styremedlemmer verken i GIV IKS eller i de andre selskapene kommunen er medeier i. I og med at dette er en forventning lagt i den regionale eierskapsmeldingen i Kongsvingerregionen, er ikke dette et ansvar som ligger til Kongsvinger kommune alene.

Den regionale eierskapsmeldingen i Kongsvingerregionen er datert 9. mars 2021 og ble vedtatt i kommunestyret Kongsvinger kommune den 21. oktober 2021 (sak 71/21). Det ble valgt nytt styremedlem til styret i GIV IKS den 14. juni 2021.

I og med at selskapenes representantskap velger selskapets styre ut i fra ulike retningslinjer for valgkomitéer på ulike tidspunkt, og at styremedlemmene kan velges med ulik bakgrunn, virker det lite hensiktsmessig at det er kommunene som skal stå for opplæring i styrearbeid. Dette bør sees opp imot styrets egnevaluering og vurdering av egen kompetanse. Styret kan på egne vegne iverksette tiltak for å løfte kompetansen der hvor styret ser at det er behov.

Vi mener at vurderingskriterium 3 ikke er etterlevd.

 Kommunen bør ha bidratt til at styremedlemmer i selskapet har fått opplæring i styrearbeid.

4.3.4 Vurderingskriterium 4 – Innkallinger til representantskapsmøte

Selskapsavtalen har ikke regulering av at innkallinger til representantskapsmøter, inkludert saksdokumenter, bør oversendes kommunen minst seks uker før møtet, slik kommunens eierskapsmelding legger til grunn. IKS-loven angir en frist på minimum fire uker, som daglig leder etterstreber å etterleve. Tre av ti innkallinger med sakspapirer er oversendt innen en frist på seks uker. Dersom man ser til IKS-loven er det fire av ti innkallinger som overholder minste frist.

I og med at Kongsvinger kommune er en av flere eiere, hvor ingen av de øvrige eierne har tilsvarende frist, er det naturlig at daglig leder ser til IKS-lovens minste frist for oversendelse, men selv denne er ikke etterlevd i et flertall av innkallingene vi har mottatt.

Samlet sett mener vi at vurderingskriterium 4 er delvis etterlevd.

 Innkallinger til representantskapsmøte med saksdokumenter bør oversendes kommunen minst 6 uker før møtet skal avholdes. Dette bør også fremgå av selskapsavtalen.

4.3.5 Vurderingskriterium 5 – Valgkomité

Bruk av valgkomité er tatt inn i selskapsavtalen og er nedsatt av representantskapet.

Vurderingskriterium 5 er etterlevd.

 Bruk av valgkomité bør vedtektsfestes.

4.3.6 Vurderingskriterium 6 – Retningslinjer for valgkomité

Basert på informasjonen vi har fått, har selskapet retningslinjer for valgkomité. Av protokoll i representantskapsmøte den 14. juni 2021, sak 11/21, fremgår det at styresammensetningen skal være kompetansebasert og ikke primært avspeile representasjon fra eiere, kommuner, etc. Det fremgår også at begge kjønn skal være representert med minst to, uten å medregne ansattrepresentanten. I tillegg fremgår det formelle retningslinjer for hvem som kan velges til styret. Selskapet har ikke funnet frem til når retningslinjene ble vedtatt. Dette er imidlertid ikke vesentlig for vurderingen.

Vi mener at vurderingskriterium 6 er etterlevd.

 Selskapet bør ha retningslinjer for bruk av valgkomité, som bør inneholde hva som skal ligge til grunn for valgkomitéens innstilling, f.eks.:

- Kompetansekrav
- Habilitetsvurderinger
- Kjønnsbalanse

4.3.7 Vurderingskriterium 7 – Kjønnsbalanse i styret

Styret består av tre menn og to kvinner. Dette innebærer at har styret har tilfredsstillende kjønnsbalanse.

Vurderingskriterium 7 er etterlevd.

 Styret må ha rett kjønnsbalanse.

4.3.8 Vurderingskriterium 8 – Numerisk valg av varamedlemmer

Begrunnelsen for at varamedlemmer til styrene bør velges numerisk skyldes at det kan være fordelaktig med en viss kontinuitet i styret ved forfall blant de ordinære medlemmene av styret. Ved numerisk valg vil den som er valgt som første vara være den første som innkalles uavhengig av hvilket styremedlem som melder forfall.

I valgkomitéens rammer for valg av styremedlemmer fremgår det at varamedlemmer skal velges personlig. Det kan være gode grunner til å gjøre det på denne måten, blant annet for å sikre kjønnsbalanse til enhver tid. På den andre siden er det ikke i tråd med kommunens eierskapsmelding, hvor det fremgår at varamedlemmer skal velges numerisk. Dette bør følges opp av kommunens eierrepresentanter.

Vi mener at vurderingskriterium 8 ikke er etterlevd.

 Varamedlemmer til styret bør velges numerisk.

4.3.9 Vurderingskriterium 9 – Styrets egevaluering

Styret gjennomfører ikke årlig egevaluering. Ut ifra det vi har mottatt av informasjon, har representantskapet heller ikke fått eller etterspurt slik egevaluering. Dette bør følges opp av kommunens eierrepresentanter.

Vi mener at vurderingskriterium 9 ikke er etterlevd.

 Styret bør ha rutiner for egevaluering, som bør behandles i representantskapet.

4.3.10 Vurderingskriterium 10 – Krav om styrets realisering av kommunens målsetting med selskapet

Selskapet har rapportering til Kongsvinger kommune og er gitt oppgaver i selskapsavtale og styreinstruks, men styret etterlyser selv tydeligere målkrav.

Målsettingen med selskapet må for øvrig sees opp imot rammeavtaler og tjenestene selskapet leverer etter gjeldende lov og forskrift (se vurderingskriterium 22 og 23).

Vi mener at vurderingskriterium 10 er delvis etterlevd.

 Det bør være stilt klare krav til styrets realisering av kommunens målsetting med selskapet.

4.3.11 Vurderingskriterium 11 – Godtgjøring av styreverk

Godtgjøringen av styreleder ligger innenfor intervallet som er satt i regional eierskapsmelding for middels store selskaper. Møtegodtgjørelsen ligger noe høyere enn hva som er angitte satser, men øvrige styremedlemmer har ikke fast honorering, slik det angis rom for i tabellen. Vår vurdering er at det er ingenting som tilsier at godtgjøringen ikke er i samsvar med kommunens føringer.

Vi mener at vurderingskriterium 11 er etterlevd.

 Representantskapet bør på vegne av kommunen som eier, ha gjort vurderinger av hva som er å anse som rimelig godtgjøring for styreverk.

4.3.12 Vurderingskriterium 12 – Styreforsikring og styrevervregisteret

Selskapet har gjort en forespørsel til forsikringselskaper om styreforsikring, men ikke inngått avtale. Styret ønsker å inngå styreforsikring, men forsikringselskapene forutsetter at det samtidig inngås ansvarsforsikring, noe som avkrever at det gjøres grundigere vurderinger. Dette var ikke prioritert da kontrollen ble gjennomført.

Selskapet har ikke meldt inn styret i styrevervregisteret. Styreleder står likevel oppført i styrevervregisteret, men vervet er innhentet automatisk fra register. Styret må fatte vedtak om registrering og melde dette inn for at selskapet skal være søkbart i styrevervregisteret.

Vi mener samlet sett at vurderingskriterium 12 er delvis etterlevd.

 Selskapet bør ha styreforsikring og være meldt inn i styrevervregisteret.

4.3.13 Vurderingskriterium 13 – Arbeidsgiverorganisasjon

Selskapet er medlem av Samfunnsbedriftene.

Vi mener at vurderingskriterium 13 er etterlevd.

 Selskapet bør ha meldt seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon.

4.3.14 Vurderingskriterium 14 – Formål i vedtekter og selskapsavtale

Selskapsavtalen inneholder selskapets formål. Selskapsavtalen kunne ha vært tydeligere på dette området. Selskapsavtalen omtaler hva selskapet skal bidra til og hva slags kompetanse de må ha blant de ansatte. Det står også at det skal tilbys opplæringstjenester uten å gå inn på hva slags type opplæringstjenester.

Vi mener likevel at vurderingskriterium 14 er etterlevd.

 Selskapets formål bør være tydelig definert i selskapets vedtekter og i selskapsavtalen.

4.3.15 Vurderingskriterium 15 – Overordnet planverk; selskapsstrategi, miljøpolicy, åpenhetsprofil, mål om lokale utviklingstiltak etc.

Selskapet har ingen strategi. For det første har selskapet begrenset med ressurser til å utarbeide planverk, hvor selskapet har prioritert avviksrutiner og etiske retningslinjer fremfor øvrige dokumenter. For det andre har daglig leder oppgitt at det også er utfordrende å etablere en langsiktig

strategi for en virksomhet som leverer tjenester hvor grunnlaget for å levere tjenestene er i rask endring. For det tredje har selskapet redegjort for at de opplever at en del typer planverk er lite aktuelle for GIV IKS, selv om de kan være av relevans for andre selskaper/virksomheter.

KS mener i sine anbefalinger til eierskap at det kan være hensiktsmessig å utarbeide andre styringsdokumenter dersom selskapsavtalen kun inneholder lovpålagte krav. I Kongsvingerregionens regionale eierskapsmelding fremgår det at selskapene skal ha klare retningslinjer som hindrer sosial dumping. GIV IKS mener at dette ikke er relevant når alle tjenester leveres i egenregi under regulerte lønnsbetingelser.

Det kan være hensiktsmessig for kommunen, som eier, å vurdere om hvorvidt kommunen, gjennom representantskapet, skal legge frem forventninger til utarbeidelse av slike styringsdokumenter. Dette bør sees i relasjon til styrets etterlysning av tydeligere målkrav fra eierne.

Vi mener at vurderingskriterium 15 ikke er etterlevd i og med at selskapet ikke har få styringsdokumenter.

 Selskapet bør ha overordnet planverk, for eksempel en selskapsstrategi som er forankret i selskapets formål, miljøpolicy, åpenhetsprofil og mål om lokale utviklingstiltak, retningslinjer for å forhindre sosial dumping og mål og retningslinjer for miljømessig bærekraftig drift.

4.3.16 Vurderingskriterium 16 – Styreinstruks

Selskapet har styreinstruks.

Vurderingskriterium 16 er etterlevd.

 Det bør være utarbeidet en styreinstruks for selskapet.

4.3.17 Vurderingskriterium 17 – Etske retningslinjer

Selskapet har etiske retningslinjer.

Vi mener at vurderingskriterium 17 er etterlevd.

 Selskapet bør ha etiske retningslinjer, som diskuteres og eventuelt revideres årlig.

4.3.18 Vurderingskriterium 18 – Offentlighetsloven og forvaltningsloven

GIV IKS har vurdert at selskapet er underlagt offentlighetsloven og forvaltningsloven. Det føres postlister på selskapets hjemmeside, og henvendelser om innsyn kan rettes til selskapet. Selskapet gir innsyn i dokumenter og e-poster til alle som henvender seg og som har rett til slikt innsyn. Forvaltningsloven etterlevs i saksbehandlingen i og med at deltakerne har rettigheter etter fattede vedtak, og dermed påfølgende rettigheter med hensyn til for eksempel oppfølging, rådgivning, klage m.m.

Vi mener at vurderingskriterium 18 er etterlevd.

 Selskapet bør ha vurdert forholdet til offentlighetsloven og forvaltningsloven.

4.3.19 Vurderingskriterium 19 – Årsrapport

Basert på dokumentasjonen vi har mottatt, utarbeider selskapet årsrapporter og oversender dette til sine eierkommuner. Årsrapportene inneholder de momentene som er nevnt i eierskapsmeldingen.

Vi mener at vurderingskriterium 19 er etterlevd.

 Selskapet må utarbeide og oversende årsrapporter om selskapets virksomhet, som inneholder momenter omtalt i kommunens eierskapsmelding.

4.3.20 Vurderingskriterium 20 – Eiermøter

KS anbefaler at det avholdes eiermøter jevnlig, og kommunen har selv gjennom egne føringer stilt krav til årlige eiermøter. Eiermøter er uformelle og uforpliktende møter hvor for eksempel strategier kan drøftes. Eiermøter er ikke vedtaksdyktige.

Det er avholdt eiermøter mellom GIV IKS og Kongsvinger kommune i perioden 2021-2023, både på initiativ fra selskap og fra eier. Presentasjonene fra eiermøter brukes som dokumentasjon på hva som er gjennomgått med eier, men utenom dette føres det ikke referater fra eiermøtene. Dette innebærer en risiko for at det kan være misoppfatninger og uklarheter i budskapene som utveksles i eiermøtene. Det stilles ikke krav til referering, selv om det har sine åpenbare fordeler med hensyn til transparens og etterprøvbarehet.

Vi mener at vurderingskriterium 20 er etterlevd.

 Det skal som et minimum avholdes eiermøte årlig.

4.3.21 Vurderingskriterium 21 – Styrets deltakelse i eiermøter

Styreleder har møtt i eiermøte i februar 2023. De årlige orienteringsmøtene med formannskapet er det kun daglig leder som møter i. Vi mener uansett at disse møtene ikke er å anse som eiermøter i og med at ikke alle eierne er representert.

Basert på opplysningene vi har fått, vurderer vi kriterium 21 som etterlevd.

 Styret skal være representert i eiermøter.

4.3.22 Vurderingskriterium 22 – Inngåelse av rammeavtale

Det er ikke inngått rammeavtale/samarbeidsavtale mellom kommunen og GIV IKS. Det fremstår for oss som at det er noe uklare styringslinjer med hensyn til hvem GIV IKS skal ha en slik avtale med, i og med at økonomi-delen ligger til oppvekstsektoren, mens det daglige praksisrelaterte ligger til Flyktnings-tjenesten i NAV. En samhandlingsavtale er under utarbeidelse, men selskapet selv er ukjent ved om denne avtalen vil bli forankret i kommunens øvrige organisasjon, eller om den kun blir mellom selskapet og NAV.

Vi mener at vurderingskriterium 22 ikke er etterlevd.

 Kongsvinger kommune må inngå rammeavtale med selskapet for påfølgende år innen november hvert år.

4.3.23 Vurderingskriterium 23 – Varsel om reduksjon i tjenestelevering

Kongsvinger kommune varsler ikke på eget initiativ og selskapet må kontakte kommunen.

Vi mener at vurderingskriterium 23 er delvis etterlevd.

 Kongsvinger kommune må varsle om eventuelle reduksjoner i tjenestelevering senest innen 30. september før påfølgende budsjettår.

5 Konklusjon

Vår konklusjon er at Kongsvinger kommune til en viss grad følger opp eierskapet i GIV IKS, og at oppfølgingen kan forbedres ved å følge opp selskapet tettere. Dette kan blant annet gjøres ved å fastsette tydeligere kontaktpunkter i kommunens organisasjon, og gjennom utøvelse i

representantskapet, som for eksempel etterspørre styrets egevaluering, bidra til at kommunens frist for innkallinger blir etterlevd, og at det blir utarbeidet styringsdokumenter.

Selskapet opplever at det er flere kontaktpunkter i Kongsvinger kommune, hvor ulike aktører i linjen forvalter ulike forhold som har innvirkning på selskapets planlegging og levering av tjenester. Selskapet etterlyser at økonomioppfølging, bruk av tilskudd, og omfang og utforming av tjenester sees bedre i sammenheng, men opplever ellers at samhandlingen med kommunen er god. Kommunen har ikke oppfylt forpliktelsen om å inngå avtale med selskapet, selv om det er en avtale mellom selskapet og NAV under arbeid.

Styret har ikke praksis for å foreta evaluering av eget arbeid. På sin side etterlyser styret tydeligere målkrav fra eier. Representantskapet kan med fordel legge tydeligere føringer for forventningene til styret med påfølgende rapportering på disse forventningene.

Det eksisterer ikke en virksomhetsstrategi for selskapet. Selskapet leverer lovpålagte tjenester på vegne av kommunen, men opplever å være uklart plassert opp imot kommunen, selv om kommunen har et lovpålagt ansvar for å sørge for at opplæringstjenestene leveres. Selskapet har en liten administrasjon som må prioritere hva man kan og bør utarbeide av overordnede dokumenter. Kommunen bør bidra til å tydeliggjøre hva som er å forvente av overordnet dokumentasjon.

Kongsvinger kommune ønsker at innkallinger til representantskapet med sakliste oversendes kommunen seks uker før møtet skal avholdes. Daglig leder forholder seg til en frist på fire uker så langt det lar seg gjøre, siden det verken er en seks ukers frist i selskapsavtalen eller noe annet fastsatt av representantskapet. De øvrige eierne har heller ikke krav til en slik frist.

I den regionale eierskapsmeldingen for Kongsvingerregionen legger kommunene opp til en forventning om at kommunene selv skal drive opplæring av nye styremedlemmer i selskapene. Dette er ikke gjennomført. Det kan være hensiktsmessig at dette ansvaret legges ut til selskapene selv, i og med at valg av styrer kan skje i forskjellige år, med ulike funksjonsperioder, erfaringer blant styremedlemmene osv. Dette henger for så vidt også sammen med styrets egevaluering og vurdering av kompetansebehov i styret, både i forbindelse med valg av styre og i forbindelse med styrets egenaktivitet for å kompensere for eventuelle «hull» i kompetansen.

Kongsvinger kommune har i egen eierskapsmelding stilt krav til at varamedlemmer til styret velges numerisk. På denne måten sikres det kontinuitet i styre ved frafall. I GIV IKS blir varamedlemmene valgt personlig. Kongsvinger kommune bør gjennom sine eierrepresentanter foreslå en endring i denne praksisen.

Selskapet har mottatt tilbud på styreforsikring og styret ønsker å inngå en slik avtale, men tegning av styreforsikring innebærer at det også må tegnes ansvarsforsikring. Dette avkrever en større vurdering, som på tidspunktet for eierskapskontrollen ikke var prioritert. Styret har heller ikke vedtatt registrering i styrevervregisteret selv om styreleder er registerført som styreleder i selskapet. Dette skyldes automatikk i registersystemet til KS.

For å sikre åpenhet og etterprøvbarhet i dialogen mellom selskap og kommune, kan det være fordelaktig at det føres referater fra eiermøtene med eierkommunene, selv om selve møtene er å anse som uformelle og uforpliktende.

6 Anbefalinger

- Kongsvinger kommune bør ta initiativ til å klargjøre hvilken sektor/tjeneste i kommunen som, på vegne av kommunen, skal inngå rammeavtale/samarbeidsavtale med GIV IKS.

- Kommunen bør bidra til forutsigbar budsjettprosess i selskapet gjennom tett dialog knyttet til tjenestebehov i påfølgende budsjettår.
- Kongsvinger kommune bør vurdere om det er hensiktsmessig at kommunen skal være bidragsyter til opplæring i styrearbeid, eller om dette er et ansvar som kan legges ut til det enkelte selskap.
- Eierrepresentantene bør følge opp at representantskapet velger varamedlemmer til styret basert på numerisk representasjon fremfor personlig.
- Eierrepresentantene bør følge opp at representantskapet etterspør styrets egevaluering.
- GIV IKS bør gjenoppta praksis med gjennomgang av planverket sammen med styret og representantskapet. Kommunen bør også ta stilling til om man som eier skal være tydeligere i forventningene til selskapenes styringsdokumentasjon, gjennom eierrepresentasjonen i representantskapet.
- Kongsvinger kommune bør vurdere om det er enkelte typer overordnet planverk som alle selskaper bør ha på plass.
- Kongsvinger kommune bør bidra til at representantskapet fastsetter målkrav overfor styret med bakgrunn i selskapets formål.
- GIV IKS bør tegne styreforsikring og registrere seg i styrevervregisteret.
- Kongsvinger kommune/GIV IKS bør sørge for at det føres referat fra eiermøter.

7 Eierrepresentantenes og styrets uttalelser

Eierrepresentantene gir i uttalelse til rapporten uttrykk for at anbefalingene generelt sett virker fornuftige. Begge eierrepresentanter gir uttrykk for at folkevalgtopplæringen bør styrkes med hensyn til opplæring av styremedlemmer og representantskapsmedlemmer. Begge eierrepresentantene trekker også frem at styremedlemmer og eierrepresentanter bør følges opp tettere av kommunen. En av eierrepresentantene viser til at dette gjelder spesielt for å sikre at kommunens formål i størst mulig grad oppfylles i selskapene. En av eierrepresentantene trekker også frem at man opplever Kongsvingers eierrepresentanter i GIV IKS som aktive og fremoverlente.

Styret gir uttalelse til rapporten gjennom daglig leder, etter at rapporten er gjennomgått av styreleder og daglig leder. Styret opplever at rapporten samsvarer godt med opplysningene som styret har avgitt, og det daglig leder har omtalt i gjennomført intervju. Både styret og selskapets administrasjon erkjenner rapportens konklusjoner. Styret og administrasjonen i GIV IKS vil ta med seg konklusjonene inn i det videre arbeidet. I uttalelsen blir det også vist til at det er gjennomført møter og avsatt møtetider fremover for å få ferdigstilt samarbeidsavtale mellom Kongsvinger kommune og GIV IKS.

8 Referanser

GIV IKS. Selskapsavtale, vedtatt i kommunestyret i sak 77/20, 10.9.20.

GIV IKS. Diverse dokumentasjon, herunder innkallinger og møteprotokoller i styret og representantskapet, etiske retningslinjer, styreinstruks, instruks for daglig leder m.m.

Kongsvingerregionen. 2021. Regional eierskapsmelding (datert 9.3.21), vedtatt i kommunestyret i sak 71/21, 21.10.21.

Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, vedtatt i kommunestyret i sak 63/20, 18.6.20.

KS. 2020. *KS Folkevalgtprogram 2019-2023. Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.*

Rambøll Management Consulting. 2022. *Selskaps- og tjenestegjennomgang. Glåmdal interkommunale voksenopplæring.*

Vedlegg A: Vurderingskriterier

1 Om utledningen av vurderingskriterier

I henhold til Standard for eierskapskontroll – RSK 002 – skal det etableres kriterier for hver problemstilling i eierskapskontrollen. Kriterier er de krav, normer og/eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal måles opp mot.

Kriteriene skal være basert på relevante lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kriteriene bør presenteres for eier.

I dette dokumentet har vi tatt utgangspunkt i KS sine 21 anbefalinger for god eierstyring. KS er i stor grad standardsettende for kommunens eierstyring, blant annet gjennom deres folkevalgtopplæringsprogram. Ikke alle 21 anbefalinger er lagt til grunn. Dette skyldes både at det er gjennomført en overordnet eierskapskontroll i 2021/2022 som allerede har kontrollert for noen av anbefalingene, samt at kontrollen omhandler eierstyring, hvorpå noen av anbefalingene omhandler styrets aktivitet og ansvar fremfor eierorganets. Anbefaling 20 og 21 er også å anse som irrelevante for denne kontrollen.

I tillegg til KS sine anbefalinger har vi utledet kriterier fra kommunens eierstyringsdokument, samt selskapets selskapsavtale, i og med at denne inneholder plikter overfor selskapets eiere, samt kommunens retningslinjer for utøvelse av eierskapet.

Kommunestyret har i sak 63/20, den 18.6.20, vedtatt at kommunens eierskapsmelding har forrang for den regionale eierskapsmeldingen i de tilfeller eierskapsmeldingene inneholder kontradikterende føringer.

2 Bakgrunn for bestillingen

Kontrollutvalget i Kongsvinger kommune bestilte en eierskapskontroll i Glåmdalen interkommunale voksenopplæring IKS (GIV IKS) i møte den 22. november 2022, sak 64/22. Kontrollutvalgets vedtak lyder som følger:

Vedtak

1. Kontrollutvalget tar prosjektplanen for eierskapskontroll knyttet til *Glåmdalen interkommunale voksenopplæring* til orientering og bestiller i henhold til denne en eierskapskontroll. Prosjektet har følgende problemstilling:
 - Følger Kongsvinger kommune opp eierskapet i GIV IKS jf. selskapsavtale, prinsipper for god eierstyring, retningslinjer og kommunestyrets vedtak.
2. Hvis det i løpet av gjennomgangen avdekkes andre problemstillinger som bør undersøkes nærmere, tas dette opp med kontrollutvalget.
3. Prosjektet gjennomføres innenfor en ressursramme på 90 timer og kontrollutvalget ber om at endelig rapport ferdigstilles mars 2023.
4. Kontrollutvalget gir sekretariatet fullmakt til å følge opp prosjektet på vegne av utvalget. Hvis det er vesentlige endringer i forhold til tidsplanen eller andre forhold, legger sekretariatsleder saken fram for kontrollutvalget

3 Utledning av vurderingskriterier

3.1 Utledning av vurderingskriterier for problemstillingen

Følger Kongsvinger kommune opp eierskapet i GIV IKS jf. selskapsavtale, prinsipper for god eierstyring, retningslinjer og kommunestyrets vedtak?

3.1.1 KS anbefalinger for god eierstyring

3.1.1.1 Representantskap

I kommunens eierskapsmelding står det at kommunens representanter i representantskap i interkommunale selskaper skal oppnevnes blant kommunestyrets faste medlemmer.⁴

I KS sin anbefaling 8, står det at representantskapet i et interkommunalt selskap har noen flere lovhjemlede oppgaver enn en generalforsamling i et aksjeselskap. Dette er knyttet til at representantskapet har ansvar for å fastsette et budsjett, en økonomiplan og et regnskap, samt fatte vedtak om salg eller pantsetting av fast eiendom eller større investeringer.

Det blir i anbefalingen vist til at man bør ta inn innkallingsfrister til representantskapsmøter i selskapets vedtekter. Fristen bør ta hensyn til at kommunen får tid til å behandle aktuelle saker i forkant av representantskapsmøte, og at det på denne måten gis anledning for eierrepresentanten å få styringssignaler fra kommunestyret. Lov om interkommunale selskaper angir en minimumsfrist på 4 uker med hensyn til når innkalling og saksdokumenter oversendes (IKS-loven, § 8, annet ledd).

I kongsvingerregionens regionale eierskapsmelding, fremgår det imidlertid at selskapsavtalene bør inneholde føringer for at innkalling med saksdokumenter til representantskapsmøtet bør oversendes minst 6 uker før møtet skal avholdes.⁵ Det samme er tatt inn i kommunens eierskapsmelding.⁶

3.1.1.2 Opplæring og kompetansearbeid

KS anbefaler (anbefaling 3) at det gjennomføres opplæring overfor kommunestyret i roller, styringslinjer og ansvarsfordeling i forbindelse med folkevalgtes utøvelse av eierrollen i eierorganene i selskaper som kommunen eier. En slik opplæring bør ha fokus på de ulike rollene de folkevalgte har som styremedlemmer, som medlemmer av representantskap eller som medlemmer av generalforsamling, samt forskjellen på disse rollene og rollen man har som folkevalgt i kommunestyret.

I kommunens eierskapsmelding fremgår det at Kongsvinger kommune vil gjennomføre obligatoriske kurs eller seminarer for folkevalgte gjennom folkevalgtopplæringen. Dette er vurdert i den overordnede eierskapskontrollen, men kan være naturlig å kontrollere også i en kontroll rettet mot et bestemt selskap.

Det fremgår også av kommunens eierskapsmelding at kommunen vil legge til rette for informasjon til styrerepresentanter som er valgt inn i styret etter forslag fra kommunen.⁷

Kongsvingerregionens regionale eierskapsmelding, fremgår det også at nye styremedlemmer skal få opplæring, med vekt på styrets arbeidsform, herunder skillet mellom:

- Strategioppgaver

⁴ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 16.

⁵ Kilde: Kongsvingerregionen. 2021. Regional eierskapsmelding, side 19.

⁶ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 15 og 23.

⁷ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 13.

- Kontrolloppgaver
- Organiseringsoppgaver
- Styrets egenoppgaver

3.1.1.3 Valg av styre og styrets sammensetning

Det er representantskapet som velger selskapets styre. Et styre skal gjenspeile selskapets behov for forskjellig og supplerende kompetanse innen blant annet økonomi, organisasjonskunnskap, og kunnskap om det markedet som selskapet opererer i (KS sin niende anbefaling). Styret bør også ha god innsikt i selskapets formål.

Kommunen bør derfor ha definert sine behov for kompetanse i styrene i de selskapene man eier, slik at representantskapet har noen kriterier å velge styret etter (anbefaling 12). Representantskapet bør jevnlig vurdere styrets kompetanse. I kongsvingerregionens regionale eierskapsmelding, fremgår det at kommunen stiller følgende kompetansekrav til styremedlemmer: ⁸

- God økonomisk innsikt
- God kjennskap til selskapets virksomhet
- Personlig integritet
- God gjennomføringsevne
- Styrekompetanse

KS anbefaler (anbefaling 10) at det vedtektsfestes bruk av valgkomité ved valg av styre, og at det utarbeides retningslinjer for valgkomitéens arbeid. Det blir videre anbefalt at valgkomitéen forhører seg med styret før man nominerer kandidater, både for å sikre tilfredsstillende sammensatt kompetanse og kontinuitet. Innen valgkomitéens arbeid og representantskapets valg er det i tillegg viktig at man opprettholder lovhjemlet krav til kjønnsbalanse i styret (anbefaling 11).

I kongsvingerregionens regionale eierskapsmelding, fremgår det at selskapene skal ha retningslinjer for bruk av valgkomité. ⁹ I kommunens egne eierskapsmelding fremgår det at valg av styre og styreleder i interkommunale selskaper skal skje på bakgrunn av en begrunnet innstilling fra en valgkomité. ¹⁰ Valgkomitéen skal settes sammen for å speile eierandel, og representantskapsmøtet velger valgkomitéen.

Varamedlemmer bør velges numerisk for å sikre kontinuitet i styret når faste medlemmer ikke kan møte (anbefaling 14). Kommunens eierskapsmelding omtaler dette som et skal-krav. ¹¹

Dersom man velger folkevalgte til styrene, bør man ha gjennomført habilitetsvurderinger med hensyn til om den folkevalgte ofte vil bli inhabil ved behandling av politiske saker som omhandler selskapet og selskapets drift. KS anbefaler at selskapet har rutiner for vurdering og håndtering av habilitet (anbefaling 15). I kommunens eierskapsmelding fremgår det imidlertid at man ikke bør velge inn kommunestyrerepresentanter eller kommunens administrative toppledelse i styret i selskaper som kommunen har eierinteresser i. Videre skal det ikke velges inn styremedlemmer som kan medføre at det oppstår interessekonflikter av betydning for vervet.

⁸ Kongsvingerregionen. 2021. Regional eierskapsmelding, side 18.

⁹ Kongsvingerregionen. 2021. Regional eierskapsmelding, side 4.

¹⁰ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 16.

¹¹ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 17.

KS anbefaler at styret utarbeider rutiner for egevaluering. Det er naturlig at det i forlengelsen av anbefalingen om at representantskapet bør vurdere styrets kompetanse jevnlig, at styrets egevaluering fremlegges for representantskapet.

I kommunens eierskapsmelding fremgår det at kommunen som eier bør stille klare krav til styrets realisering av målsettingene som kommunen har fastsatt, samt at styret på den andre siden bør kunne stille visse forventninger til hvordan eiers krav skal være utformet.¹² Det blir listet opp følgende:¹³

- Eierkravene bør være klare og tydelige. Kravene må være klart kommunisert og ikke gi grunnlag for tvil om hva eier ønsker å oppnå.
- Kravene bør ha en utforming som gjør at måloppnåelsen kan etterprøves. Det må på objektivt grunnlag kunne fastslås om eierkravene er innfridd eller ei.
- Kravene må være realistiske. Eiers krav bør være utfordrende og krevende, men innenfor de rammer som det vil være mulig å nå.
- Kravene må sikre forutsigbarhet for selskapene. Når kommunen som eier har fremsatt sine krav må selskapet få frihet og tilstrekkelig selvstendighet til å realisere eiers mål. Eier må ikke endre sine krav i den tidsperioden selskapet er gitt for å nå målene.

3.1.1.4 Styregodtgjørelse

Kommunen bør ha tatt en prinsipiell avgjørelse på nivå av styregodtgjørelse i de selskapene man eier. Nivået kan settes fast, som et intervall, eller man kan sette noen kriterier som bør vurderes i det enkelte selskap basert på for eksempel styrets kompetanse og tidsbruk, virksomhetens kompleksitet, eller styrets økonomiske og strafferettslige ansvar (anbefaling 16). KS fraråder også at styremedlemmer gjennomfører arbeid på selskapets vegne for å forhindre at styrets medlemmer får en økonomisk egeninteresse i selskapets drift. Det samme gjelder for eventuelle incentivordninger for selskapets resultater.

I kommunens eierskapsmelding fremgår det at styremedlemmer ikke kan påta seg særskilte oppgaver for det aktuelle selskapet i tillegg til styrevervet.¹⁴ Det står videre at styrets medlemmer og daglig leder ikke skal:

- Ha rådgivnings- eller konsulentoppdrag for selskapet
- Være part i avtaler som har økonomisk betydning for selskapet
- Ha lederansvar eller være medlem av styrende organ i selskap der også andre medlemmer av styret har interesser
- Være nærstående til styremedlem eller ledere ansatt i selskapet

Ved eventuelle unntak avkreves styrebehandling og honorar med styregodkjenning, og at det i årsrapporten rapporteres både om oppdraget og honorering.

Kommunens eierskapsmelding tar også for seg godtgjøring.¹⁵ Her fremgår det at godtgjøringen til styret bør fremme verdiskaping i selskapene og fremstå som rimelige ut fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og kompleksitet. Det fremgår også noen ytterligere føringer for kommunale foretak og aksjeselskap, men ikke for interkommunale selskaper.

¹² Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 10.

¹³ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 11.

¹⁴ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 17.

¹⁵ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 17.

I kommunestyrets behandling av eierskapsmelding, fattet kommunestyret for øvrig vedtak om at styreleders godtgjøring skal dekkes av selskapet.¹⁶

3.1.1.5 Styreforsikring og registrering i styrevervregisteret

Styret anbefales å gjøre en vurdering på om hvorvidt det er behov for å tegne styreforsikring (anbefaling 16). KS anbefaler også at alle styremedlemmer registreres i KS sitt styrevervregister (anbefaling 17).

3.1.1.6 Arbeidsgiverorganisasjon

KS anbefaler at kommunalt eide selskaper melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon, og viser spesifikt til Samfunnsbedriftene for denne typen selskaper (anbefaling 18).

3.1.1.7 Styringsdokumentasjon, interne dokumenter for HMS, etiske retningslinjer, sosial dumping, miljø og bærekraft, samfunnsansvar og øvrige avklaringer

Lov om interkommunale selskaper stiller krav til hva som skal reguleres i en selskapsavtale (IKS-loven, § 4). KS skriver at dersom selskapsavtalen kun inneholder de lovpålagte kravene, vil det være hensiktsmessig å utarbeide andre styringsdokumenter som går ut over lovens minstekrav. Eksempler på dette er miljøpolicy, åpenhetsprofil og mål om lokale utviklingstiltak som selskapet skal bidra til å realisere (anbefaling 5).

I kommunens eierskapsmelding fremgår det at selskapene i stor grad har blitt overlatt til å utforme strategiske mål på egenhånd, og at det er viktig at kommunen som eier er med på å definere selskapenes hovedmålsettinger. Det er deretter styrenes oppgave å videreutvikle strategien og arbeide for å realisere selskapenes formål.¹⁷ Selskapenes virksomhet og formål skal være tydelig definert i vedtektene og i selskapsavtalen.¹⁸

I kommunens eierskapsmelding står det at det er viktig at kommunens eierstrategi tar utgangspunkt i om hvorvidt formålet med eierskapet er finansielt eller politisk, og at selskapenes videre strategier er forankret i dette formålet blant annet gjennom klare styringssignaler fra representantskap, og eventuelle konsultasjoner i eiermøter.¹⁹

En styreinstruks vil også være å anse som et relevant styringsdokument for et selskap.

KS anbefaler at eiere sørger for at selskapene har et aktivt og bevisst forhold til etiske problemstillinger, gjennom for eksempel at det fastsettes etiske retningslinjer for selskapene (anbefaling 19). Videre anbefaler KS at de etiske retningslinjene diskuteres og eventuelt revideres årlig.

I kongsvingerregionens regionale eierskapsmelding fremgår det av kapittel 4 sentrale momenter som skal være krav til selskapene kommunen eier:²⁰

- Åpenhet i sin forvaltning
- Tilfredsstillende normale krav til HMS og ha en godt organisert arbeidsgiverfunksjon
- Følge etiske retningslinjer på samme nivå som for kommunens egen virksomhet
- Ha klare retningslinjer som hindrer sosial dumping
- Ha klare mål og retningslinjer for miljømessig bærekraftig drift

¹⁶ Kilde: Kommunestyresak 63/20, 18.6.20.

¹⁷ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 6-7.

¹⁸ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 15.

¹⁹ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 12, 13 og 15.

²⁰ Kongsvingerregionen. 2021. Regional eierskapsmelding, side 6.

- Bevissthet om selskapets samfunnsansvar i forhold til normal forretningsdrift og virksomhetsutvikling

Med hensyn til første og siste punkt, kan selskapet for eksempel utarbeide åpenhetsrapporter e.l. som informerer om hvordan selskapet jobber med åpenhet og samfunnsansvar. Uavhengig av dette fremgår det også av kongsvingerregionens regionale eierskapsmelding at alle selskaper årlig skal oversende årsrapporter til kommunen, som skal behandles i formannskapet. ²¹

I kommunens eierskapsmelding står det at selskapene skal opptre som ansvarlige samfunnsaktører og være ansvaret bevisst. Dette omfatter blant annet hensynet til lokalsamfunn, ansatte, miljø, menneskerettigheter, likestilling, lønns- og bonusordninger mv., og skal omtales i selskapets årsrapport. ²²

3.1.1.8 Eiermøter

Som en del av kommunikasjonen med eierne, kan eiermøter være aktuelt å gjennomføre. KS anbefaler at det avholdes jevnlig eiermøter med kommunens selskaper (anbefaling 6). Slike eiermøter er uformelle og ikke lovregulerte. Det er meningen at eiermøtene skal være uforpliktende fora for å holde eierne oppdatert, og hvor man kan ta drøftinger på strategier uten at man griper inn i styrets myndighetsområde. Eiermøtene er med andre ord ikke vedtaksdyktige, og avgjørelser skal derfor ikke tas i eiermøtene.

Kongsvingerregionens regionale eierskapsmelding inneholder punkter for at det årlig skal avholdes eiermøte mellom eier og selskap. ²³ I kommunens eierskapsmelding fremgår det at ordfører og rådmann, eller eventuelt leder av eiersekretariatet, skal delta i eiermøter med mindre formannskapet har bestemt noe annet. ²⁴ Det fremgår videre at selskapets styre skal være representert i møtet, og at samtlige eierrepresentanter skal være invitert til å delta. ²⁵

3.1.2 Selskapsavtale

Etter Lov om interkommunale selskaper § 4, skal det ved opprettelse utarbeides en skriftlig selskapsavtale for interkommunale selskaper. Selskapsavtalen skal som minimum angi følgende:

1. selskapets foretaksnavn
2. angivelse av deltakerne
3. selskapets formål
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor
5. antall styremedlemmer
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner
9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen

²¹ Kongsvingerregionen. 2021. Regional eierskapsmelding, side 19.

²² Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 17.

²³ Kongsvingerregionen. 2021. Regional eierskapsmelding, side 17.

²⁴ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 10.

²⁵ Kilde: Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, side 16.

Ved endringer i disse punktene må selskapsavtalen vedtas likelydende med endringer i hver deltakers kommunestyre/fylkeeting.

Selskapets selskapsavtale er fra 2020. I § 10-1 fremgår det at den enkelte eierkommune skal inngå en rammeavtale med selskapet om levering av tjenester i egenregi, innen november hvert år – for det påfølgende året.

Etter § 10-2 plikter deltakerkommunene å varsle om reduksjoner i tjenesteleveringen uten ugrunnet opphold og senest innen 30. september i året før budsjettåret.

3.1.3 Punktvis oppsummering av vurderingskriterier for problemstillingen

- 1 Representantskapsmedlemmene må være oppnevnt blant kommunestyrets faste medlemmer.
- 2 Kongsvinger kommunes eierrepresentanter må ha deltatt i folkevalgtopplæring om hvordan utøve eierskap.
- 3 Kommunen bør ha bidratt til at styremedlemmer i selskapet har fått opplæring i styrearbeid.
- 4 Innkallinger til representantskapsmøte med saksdokumenter bør oversendes kommunen minst 6 uker før møtet skal avholdes. Dette bør også fremgå av selskapsavtalen.
- 5 Bruk av valgkomité bør vedtektsfestes.
- 6 Selskapet bør ha retningslinjer for bruk av valgkomité, som bør inneholde hva som skal ligge til grunn for valgkomitéens innstilling, f.eks.:
 - Kompetansekrav
 - Habilitetsvurderinger
 - Kjønnbalanse
- 7 Styret må ha rett kjønnsbalanse.
- 8 Varamedlemmer til styret bør velges numerisk.
- 9 Styret bør ha rutiner for egevaluering, som bør behandles i representantskapet.
- 10 Det bør være stilt klare krav til styrets realisering av kommunens målsetting med selskapet.
- 11 Representantskapet bør på vegne av kommunen som eier, ha gjort vurderinger av hva som er å anse som rimelig godtgjøring for styreverv.
- 12 Selskapet bør ha styreforsikring og være meldt i styrevervregisteret.
- 13 Selskapet bør ha meldt seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon.
- 14 Selskapets formål bør være tydelig definert i selskapets vedtekter og i selskapsavtalen.
- 15 Selskapet bør ha en selskapsstrategi som er forankret i selskapets formål.
- 16 Det bør være utarbeidet en styreinstruks for selskapet.
- 17 Selskapet bør ha utarbeidet, eller vurdert om man bør utarbeide, styringsdokumenter som går ut over selskapsavtalens reguleringer, som for eksempel miljøpolicy, åpenhetsprofil og mål om lokale utviklingstiltak.
- 18 Selskapet bør ha etiske retningslinjer, som diskuteres og eventuelt revideres årlig.

- 19 Selskapet bør ha vurdert forholdet til offentlighetsloven og forvaltningsloven.
- 20 Selskapet bør ha retningslinjer for å forhindre sosial dumping.
- 21 Selskapet bør ha klare mål og retningslinjer for miljømessig bærekraftig drift.
- 22 Selskapet må utarbeide og oversende årsrapporter om selskapets virksomhet, som inneholder momenter omtalt i kommunens eierskapsmelding.
- 23 Det skal som et minimum avholdes eiermøte årlig.
- 24 Styret skal være representert i eiermøtet.
- 25 Kongsvinger kommune må inngå rammeavtale med selskapet for påfølgende år innen november hvert år.
- 26 Kongsvinger kommune må varsle om eventuelle reduksjoner i tjenestelevering senest innen 30. september før påfølgende budsjettår.

4 Referanser

KS. 2020. *KS Folkevalgprogram 2019-2023. Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.*

Kongsvingerregionen. 2021. Regional eierskapsmelding (datert 9.3.21), vedtatt i kommunestyret i sak 71/21, 21.10.21.

Kongsvinger kommune. 2020. Eierskapsmelding 2020. Eierskap og interkommunale samarbeid, vedtatt i kommunestyret i sak 63/20, 18.6.20.

GIV IKS. Selskapsavtale, vedtatt i kommunestyret i sak 77/20, 10.9.20.

Arkivsak-dok. 18/00040-210
Saksbehandler Anne Haug

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-37/23 SAMTALE MED KOMMUNEDIREKTØREN

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med og redegjørelsene fra, kommunedirektøren til orientering

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget inviterer kommunedirektør Lars Andreas Uglem til en samtale hvor vi kan diskutere generelle problemstillinger i Kongsvinger kommune. Kontrollutvalget ber om at rådmannen orienterer om saker som han anser som relevante for kontrollutvalgets arbeid.

Det er visse temaer som vil være naturlig å gjennomgå i samtalen med kommunedirektøren:

- *Kontrollutvalget ønsker en orientering om den økonomiske situasjonen i kommunen, inkludert viktige forhold i investeringsregnskapet. Naturlig å bruke tertialrapportene til slik orientering.*
- *Orientering om anmeldelser og varslinger dersom de er alvorlige, gjentakende (avtegner et mønster) eller dersom de må anses å være av spesiell interesse for kontrollutvalget.*
- *Orientering om åpne tilsynssaker (ikke ordinære varslede tilsyn) siden forrige møte (enhet, sak/tema (ikke navn)).*
- *Oppfølging av særskilte KS-saker.*
- *Orientering om sykefraværet i kommunen dersom dette har en generell stigende tendens og/eller man har en tydelig negativ utvikling på enkelte enheter*

Dersom det er spesielle temaer kontrollutvalget ønsker en nærmere orientering om, får kommunedirektøren en bestilling i god tid før møtet. Bestillingen etterstrebes å være så spesifikk som mulig når kontrollutvalget ber om spesiell informasjon i en sak.

Informasjonen som etterspørres må anses som relevant for kontrollutvalgets oppgave, ansvar og myndighet.

Kontrollutvalget har bedt om en redegjørelse når det gjelder svært sendrektig saksbehandling av *et makeskifte* mellom kommunen og et borettslag. Man har også bedt om en kort orientering om den pålagte tjenesten *Barnekoordinator*. Utvalget har også bedt om nærmere orientering knyttet til flere andre temaer i dagens møte, men disse tas som egne saker.

Ettersom dette er det siste ordinære møtet i det sittende kontrollutvalget, ønsker kontrollutvalget en liten evaluering-/oppsummeringssamtale med rådmannen for inneværende periode 2019-2023. Hvordan har kontrollutvalget fungert, hva har vært bra og hva kunne vært gjort annerledes?

- Klarer kontrollutvalget å ivareta kontrollfunksjonen på en god måte?
- Hvordan oppfattes utvalget av administrasjonen?
- Er roller og ansvarsdeling klar mellom kontrollutvalg, kommunestyret og administrasjonen?

Arkivsak-dok. 23/00013-1
Saksbehandler Karoline Kringlen

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-38/23 FAKTARAPPORT KONGSVINGER BRANNSTASJON

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken fremmes uten forslag til vedtak.

Vedlegg:

1. Faktaundersøkelse om Kongsvinger brannstasjon, datert Revisjon Øst.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget i Kongsvinger kommune behandlet i møte 28.3.23 en prosjektplan om prosessen rundt bygging av ny brannstasjon. I sak K-15/23 vedtok utvalget revisjonens anbefaling om i første omgang å gjennomføre en faktaundersøkelse med fokus på hendelsesforløpet i bestemte faser av byggeprosjektet.

Rapporten er nå ferdig og legges frem for behandling i utvalget.

I undersøkelsen er det lagt vekt å innhente ytterligere data som utdyper vurderinger som sentrale aktører har gjort i byggeprosjektets gjennomføringsfase. I kommunens «Prosjekthåndbok – håndbok for prosjektarbeid i KKEienedom» (2017) heter det at «[g]jennomføringsfasen har fokus på kontrahering, statusrapporter, håndtering av endringer, kvalitet, HMS, fremdrift mm». Områder som faktaundersøkelsen spesielt omtaler, er beslutningsgrunnlaget for kontrahering med Jørgensen Entreprenør AS (JE) om bygningsmessig entrepris, rapportering og håndtering av oppståtte endringer, ivaretagelse av koordinering og fremdriftsplan, samt prosessen rundt oppsigelse av kontrakt med JE høsten 2022.

Revisor vil være til stede og presentere rapporten. Kommunedirektøren er invitert til saken.

Revisjon Øst IKS

FAKTAUNDERSØKELSE

Kongsvinger brannstasjon

KONGSVINGER KOMMUNE 2023

Postboks 84, 2341 Løten

Telefon: 62 43 58 00

<https://www.revisjon-ost.no>

E-post: post@rev-ost.no

Org. nr.: 974 644 576 MVA

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn og formål	3
2	Avgrensning	3
3	Milepæler i prosjektet	4
4	Prosjektorganisering, roller og rapportering	5
4.1	Prosjekt- og byggeledelse - kompetanse og omfang	6
4.1.1	Informantenes vurderinger	6
5	Prosess ved valg av bygningsmessig entreprise	6
5.1	Hendelsesforløp	6
5.2	Informantenes vurderinger og beslutningsgrunnlaget	7
6	Koordinering og fremdrift	8
7	Kjennskap til JEs likviditetsutfordringer	9
8	Prosess rundt oppsigelse av kontrakt.....	11
9	Prosjektet i sin helhet – informantenes inntrykk	12
10	Prosjektregnskap per 30. juni 2023.....	13
11	Oppsummering.....	14
11.1	Prosjektorganisering, roller og rapportering.....	14
11.2	Prosess ved valg av bygningsmessig entreprise	14
11.3	Koordinering og fremdrift	14
11.4	Kjennskap til JEs likviditetsproblemer	14
11.5	Proessen rundt oppsigelse av kontrakt	14
11.6	Prosjektet i sin helhet.....	15
11.7	Prosjektregnskap	15
12	Konklusjon	15

1 Bakgrunn og formål

Kontrollutvalget i Kongsvinger kommune behandlet i møte 28.3.23 en prosjektplan om prosessen rundt bygging av ny brannstasjon. I sak 15/23 vedtok utvalget revisjonens anbefaling om å i første omgang gjennomføre en faktaundersøkelse med fokus på hendelsesforløpet i bestemte faser av byggeprosjektet.

Prosjektplanen redegjør for politisk behandling i formannskap og kommunestyre i perioden fra 14.2.18 sak 25/18 – «Fremtidig brannstasjon», og til og med kommunestyremøtet 17.12.20, sak 114/20 – «Ny brannstasjon anskaffelse og entrepriser», hvor bygging av brannstasjon og entrepriseform ble vedtatt. Videre ble det kort redegjort for de to entrepriseformene som har vært vurdert i forbindelse med brannstasjonsprosjektet; totalentreprise og delentreprise. Prosjektplanen gjennomgår også budsjett, regnskap og ramme for perioden 2019 til 2022.

Revisjonen konkluderer i prosjektplanen med at kommunen har redegjort for valg av entrepriseform i ulike saksfremlegg. Det påpekes samtidig at kommunen omtaler fordelene uten å beskrive risiko ved valg av delentreprise i saksfremleggene, men at kommunen uansett iverksatte risikoavlastende tiltak ved å ansette ekstern byggleder fra OPAK AS. Videre påpeker revisjonen risikoen ved å måtte inngå kontrakter underveis i byggeprosessen, og hvor man kan havne i en «bordet fanger»-situasjon ved å måtte inngå risikofylte avtaler for å slippe omkostningene ved å forsinke fremdriften i prosjektet. Kommunen har inngått avtale med ØMF Wito AS om ferdigstillelse av brannstasjonen. Kostnadene til ØMF Wito AS var ikke innarbeidet i kommunens budsjett for 2023, men fremkommer i tertialrapporteringen per juni 2023.

2 Avgrensning

I undersøkelsen er det lagt vekt å innhente ytterligere data som utdyper vurderinger som sentrale aktører har gjort i byggeprosjektets gjennomføringsfase. I kommunens «Prosjekthåndbok – håndbok for prosjektarbeid i KKEiendom» (2017) heter det at «[g]jennomføringsfasen har fokus på kontrahering, statusrapporter, håndtering av endringer, kvalitet, HMS, fremdrift mm». Områder som faktaundersøkelsen spesielt vil omtale, er beslutningsgrunnlaget for kontrahering med Jørgensen Entreprenør AS (JE) om bygningsmessig entreprise, rapportering og håndtering av oppståtte endringer, ivaretagelse av koordinering og fremdriftsplan, samt prosessen rundt oppsigelse av kontrakt med JE høsten 2022.

For å belyse formålet er det gjennomført intervjuer med følgende representanter (heretter kalt informanter):

Byggleder Opak AS
Prosjektleder KKEiendom
Enhetsleder KKEiendom
Innkjøpsrådgiver RIIK
Brannsjef og beredskapsleder (GBI)
Advokatfirma Campbell & Co
Kommunalsjef Miljø og samfunn
Kommunedirektør

Videre er følgende dokumentasjon benyttet:

Prosjekthåndbok KKEiendom (2017)
Redegjørelser med vedlegg, Advokatfirma Campbell & Co
Enhetsleder KKEiendom sin presentasjon for formannskapet (november 2022)

Bilag D1 Prosjektadministrative rutiner (PA-bok), Merzell

Bilag E 2 Hovedfremdriftsplan, Merzell

Fremdriftsplan per juni 2023, KKEiendom

Rapport investering ny brannstasjon per 26.6.2023

Tertialrapport 1 – 2023, Kongsvinger kommune

Fremstillingen av fakta vil i det alt vesentlige basere seg på nevnte intervjuer og dokumentasjon. Det er ikke foretatt intervjuer med representanter fra JE eller fra noen av underentreprenørene. Henvisning til de nevnte aktørene vil derfor kun være i form av omtale fra de utvalgte informantene, samt fra dokumentasjon av møtereferater, e-post o.l.

Parallelt med bygging av brannstasjonen ble det gjennomført bygging av tilbygg ved Langeland skole. Dette omtales ikke spesielt i undersøkelsen, utover konsekvenser som dette hadde for byggeprosessen ved brannstasjonen.

3 Milepæler i prosjektet

Sentrale milepæler i prosjektet frem til oppstart av gjennomføringsfasen:

Vedtak om kjøp av eiendommen	august 2018
Skisseprosjekt ferdigstilt	august 2019
Investeringsvedtak	desember 2019
Vedtak om anskaffelse og entrepriser	desember 2020
Detaljprosjektering oppstart	februar 2020 og fram til anskaffelse
Utførelsesfase oppstart	juni 2021

Figuren under gir en oversikt over anbudsfrister for ulike anskaffelser, presentert ved enhetsleder KKEiendom (KKE) til formannskapet i november 2022:

Kongsvinger brannstasjon				
Antall entrepriser		12		
Entreprise	Utlysning	Anbudsfrist	Ant tilbydere	Kontrakt
Massivtre, totalentreprise	10.nov.20	14.des.20	4	Woodcon
Rigg entreprise	03.des.20	22.des.20	3	UCO
Grunnarbeider	03.des.20	19.jan.21	6	Lia Maskin
Betongarbeider	05.mar.21	06.apr.21	2	Jørgensen
Rørleggerarbeider	18.mar.21	03.mai.21	5	Gaustad Rør
Elektriker	18.mar.21	03.mai.21	3	R. Snare AS
Ventilasjon	03.mai.21	07.jun.21	2	Haaland Klima
Byggautomasjon	03.mai.21	14.jun.21	2	KE Automasjon
Bygningsmessige arbeider	09.jun.21	31.aug.21	1	Jørgensen
Lås, beslag, adg. Kontroll	17.aug.21	18.nov.21	1	Certego
Maler og gulv	17.aug.21	19.nov.21	2	Odal Maling
Heis	17.aug.21	19.nov.21	1	Kone

Figur 1 Presentasjon av entrepriser, formannskap

Figuren viser også antall tilbydere for de ulike anskaffelsene. I fem av anskaffelsene var det flere enn to tilbydere, mens det i syv av anskaffelsene var en eller to tilbydere. I følge prosjektets opprinnelige

hovedfremdriftsplan (Bilag E2),¹ var tidspunkt for overlevering fra KKE til bruker (GBI) satt til 15. august 2022. Oppdatert fremdriftsplan for 2023 som revisjonen har fått oversendt, viser at fullskalatest generalprøve er satt til 7. september 2023.

4 Prosjektorganisering, roller og rapportering

Bilag D1 Prosjektadministrative rutiner (PA-bok)² for Kongsvinger brannstasjon, gir oversikt over prosjektorganiseringen og ulike roller i prosjektet. Et organisasjonskart viser en prosjektorganisasjon blant annet bestående av styringsgruppe, prosjektgruppe og prosjekteringsgruppe. Videre beskriver PA-bok det ansvaret som er tillagt de ulike rollene *byggleder*, *prosjekteringsleder* og *prosjektleder*, samt hvilke møter som skal avholdes og hva som skal være rapporteringsrutinene.

Punktene under oppsummerer hvordan informantene beskriver at prosjektorganisering, roller og rapportering har fungert i praksis:

- Systemet «Interaxo Project» er benyttet som samhandlingsløsning/prosjekthotell i prosjektgjennomføringen, det vil si til kommunikasjon og deling av informasjon i form av referater, fremdriftsplaner, endringsmeldinger/endringsordre, HMS/SHA, logging av aktiviteter i prosjektet mm.
- En person fra hver entreprise skal følge opp i Interaxo med varslinger, rapportering av avvik mm. Bruken av Interaxo i prosjektet har vært varierende.
- Representant fra Prosjektråd Innlandet har ledet prosjekteringsgruppen, hvor det også har sittet rådgivere fra alle fagområder.
- Styringsgruppen tidlig i prosjektet besto av brannsjef, prosjektleder og enhetsleder. Det ble kun avholdt møter i starten av prosjektet.
- Prosjektleder har rapportert om økonomi, fremdrift og tidsramme direkte til enhetsleder KKE.
- Møter mellom prosjektleder og enhetsleder har bestått av investeringsmøter hver 14. dag, samt regelmessige driftsmøter og personal-/statusmøter.
- Varslingen fra prosjektleder til enhetsleder har hovedsakelig skjedd muntlig, og det er ikke skrevet referat fra møtene. Enhetsleder betegner møtene som personal-/statusamtalemøter.
- Avvik/utfordringer i forhold til økonomi eller framdrift varsles også hovedsakelig muntlig, eller ved at det sendes per e-post.
- Prosjektleder har stående ordre fra enhetsleder om at hvis alt går etter planen med hensyn til fremdrift og kostnader, er rapportering mindre påkrevet, men at det skal varsles når problemer oppstår.
- Ved forhold som kan medføre utfordringer i prosjektet trekkes det inn juridisk rådgivning, og behandlingen blir derav mer formalisert.
- Det har per juni 2023 blitt avholdt 48 byggemøter og 33 fremdriftsmøter i prosjektet. I byggemøtene har alle som utfører arbeid deltatt. Referater fra møtene har blitt gjort

¹ <https://www.mercell.com/nb-no/anbud/155449591/byggautomasjon-og-sd-anlegg-til-kongsvinger-brannstasjon-for-kongsvinger-kommune-anbud.aspx> [7.7.2023]

² <https://www.mercell.com/nb-no/anbud/155449591/byggautomasjon-og-sd-anlegg-til-kongsvinger-brannstasjon-for-kongsvinger-kommune-anbud.aspx> [7.7.2023]

tilgjengelige. På møtene har også rådgivere fra forskjellige fag kunnet delta, samt representant fra byggherren og Prosjektråd Innlandet. På fremdriftsmøtene er det omtrent de samme som har deltatt.

- Møter som kommunalsjefen har avholdt med enhetsleder i KKEiendom har primært vært «ekstramøter» i en periode hvor det var viktig å være tett på. Man har tenkt mye høyt sammen, og i perioder har det vært daglige møter. Viktige beslutninger mener kommunalsjefen fremkommer av e-poster.
- Enhetsleder har også fortløpende orientert formannskapet.

4.1 Prosjekt- og byggeledelse - kompetanse og omfang

Undersøkelsen viser at prosjektleder har vært aktivt med siden «unntagelsen» av prosjektet, også i forbindelse med tidligere skisseplaner som forelå om bygging av brannstasjon. Byggeleder ble engasjert i starten av byggeperioden, dvs. fra januar/februar 2021. Fra 15. februar 2022 til 31. desember 2022 ble imidlertid byggeleder tilbakekalt til Opak AS og jobbet i denne perioden bare 20 prosent i prosjektet med ansvar for byggemøter på Teams og med oppfølging av Interaxo. Byggherren krevde i denne situasjonen at Opak AS skulle stille med ny byggeleder innenfor den rammeavtalen som forelå. Kommunen fikk tilbud om ny byggeleder, som kommunen opplevde at ikke var kvalifisert, og som kommunen anså at ville kreve for store ressurser å få satt inn i prosjektet. Det ble derfor bestemt at prosjektleder også skulle ivareta rollen som byggeleder i prosjektet i denne perioden.

Assisterende prosjektleder ble ansatt 1. oktober 2021, og var fra dette tidspunktet under opplæring hos prosjektleder. Fra mars 2022 overtok assisterende prosjektleder prosjektlederrollen for byggeprosjektet ved Langeland skole, med prosjektleder som mentor. Prosjektleder som før dette hadde ansvar for begge prosjektene, slapp med dette å ha ansvaret for Langeland i perioden hvor byggeleder var tilbakekalt og videre fremover.

4.1.1 Informantenes vurderinger

Det er delte oppfatninger blant informantene når det gjelder hvorvidt det har vært tilstrekkelige ressurser til prosjektledelse og byggeledelse. Omfanget av oppfølgingsansvar som prosjektleder hadde i perioder, har informanter opplevd som meget stort. Videre påpekes behovet for tydelighet i lederstil når krav til leveranse skal kommuniseres vis a vis ulike entreprenører. Samtidig skal kommunikasjonen bidra til å holde konfliktnivået nede, noe som kan være en vanskelig balansegang.

Kommuneledelsen beskriver at det i Kongsvinger, som en mellomstor kommune, er naturlig å kjøpe inn kompetanse i forbindelse med byggeprosjekter. Den interne kompetansen vil da i stor grad bli benyttet til å lede den eksterne kompetansen som er anskaffet. Man opplever at både den interne og den eksterne kompetansen har vært tilstrekkelig. Samtidig nevnes det at tilgang på kompetanse i forbindelse med kommunal oppfølging i delentrepriseformen er et viktig vurderingspunkt ved valg av entrepriseform.

5 Prosess ved valg av bygningsmessig entreprise

Som det fremkommer av figur 1 på side 4, ble entreprisen på bygningsmessige arbeider utlyst 9. juni 2021. Endelig anbudsfrist var 31. august 2021.

5.1 Hendelsesforløp

Informanter forteller at det i to omganger med utlysning ikke var tilbydere på bygningsmessig entreprise. Fristen ble derfor forlenget flere ganger. Samtidig la JE inn tilbud på bygningsmessig

entreprise på Langeland, som eneste tilbyder. Da det ikke kom inn tilbydere på brannstasjonen var prosjektleder m.fl. i kontakt med ulike leverandører for å motivere markedet til å legge inn tilbud.

Prosjektleder var i kontakt med ByggCompaniet, som først sa nei, men hvor prosjektleder på et senere tidspunkt spurte dem om de kunne gi tilbud, med tanke på at de kunne få en kontrakt om å ta jobben «på regning». ³ Samtidig hadde det foregått samtaler med daglig leder ved JE om hans mulighet til å i tillegg legge inn tilbud på brannstasjonen. Daglig leder var først usikker på dette, men etter flere samtaler rundt kapasiteten var entreprenøren overbevist om at han skulle gi en pris innenfor den nye fristen.

Prosjektleder forteller at de var såpass usikre på å velge JE at entreprenøren ble kontaktet dagen før fristen gikk ut for å be ham stoppe med å ferdigstille tilbudet. Da gikk imidlertid daglig leder i JE til motmæle, og uttrykte at han ville ferdigstille og sende inn tilbudet. Beslutningen om å vurdere tilbudet fra JE ble tatt i samråd med enhetsleder KKE og leder av prosjekteringsgruppa. Slik situasjonen ble, opplever prosjektleder at han måtte ta et raskt valg i samråd med enhetsleder KKE. Tilbudet de fikk fra JE på bygningsmessig entreprise lå 2-3 millioner kroner over det AS Bygganalyse⁴ hadde beregnet, men vurderingen var at å «gjøre det på regning», kunne blitt enda dyrere. Kontrakt med JE ble signert 15.9.2021.

5.2 Informantenes vurderinger og beslutningsgrunnlaget

I det følgende oppsummeres punktvis hvilke vurderinger informantene gjør rundt beslutningen om å inngå kontrakt med JE om bygningsmessig arbeid ved brannstasjonen:

- Kommunen hadde ikke andre alternativer innenfor de normale rammene enn å satse på gjennomføring i regi av JE.
- Byggeleder hadde i 2021 en del runder med JE med hensyn til utførelser og mangel på utførelser som betongentreprenør. Bekymringen gikk på entreprenørens ledelse og fremdriftskoordinering, manglende oppfølging på byggeplass og manglende oppfølging i prosjekthotell. På bakgrunn av dette var anbefalingen til kommunen å ikke tildele bygningsmessig entreprise til entreprenøren.
- Kommunen gjorde en kalkulert risiko ved å ta dette valget – og dette er ikke uvanlig i byggebransjen.
- Risikoen var åpenbar, men den faglige vurderingen var likevel at dette var tilstrekkelig kvalitetssikret mht. kravene i Lov om offentlige anskaffelser.
- Alle objektive krav var innfridd ved kontraktsinngåelser med entreprenør, til tross for at tilbyder var et nystartet firma. Egenkapitalen var god, og bankgaranti forelå. Det var ingen anmerkninger på selskapet.
- De vurderinger som gjøres av tilbudene og leverandørene knyttet til økonomisk stilling mm., vil skje i lys av varighet og størrelse på kontraktene. I utgangspunktet var ikke dette,

³ «På regning» betyr at det i kontrakten med en entreprenør/leverandør er avtalt en fast timepris på de forskjellige deltagerne fra entreprenøren/leverandøren som for eksempel fagarbeider, lærling, byggeleder og prosjektleder, samt fast påslagsprosent på tilførte materialer i prosjektet. Det er også avtalt en fast påslagsprosent på entreprenørens/leverandørens underentreprenører. Avregning skjer etter godkjente timelister og dokumenterte materialleveranser og utførelser av underentreprenører.

⁴ Bygganalyse utarbeider kalkyler for hele eller deler av alle typer landbaserte byggeprosjekter, alt fra mindre eneboliger til store sykehusprosjekter: <https://www.bygganalyse.no/tjenester/kalkyler/> [7.7.2023]

sammenliknet med flere andre av kommunens entrepriser, en entreprisekontrakt med et særlig stort omfang.

- Mht. kompetanse på tømrerarbeid henviste JE til byggmester fra Molde, og som også ble lovet å være direkte involvert som prosjektleder på byggeplass for JE sitt arbeid på brannstasjonen.
- I forbindelse med kontrahering av betongentreprise, mottok kommunen på forespørsel et 7-8 siders skriv fra daglig leder i JE, hvor han beskriver kvalifikasjoner innen prosjektledelse av flere fag i forbindelse med tidligere utførte prosjekter.
- I dialogen rundt en eventuell kontrahering av bygningsmessig entrepris, opplyser daglig leder i JE om at et større boligprosjekt i Molde var satt på vent.
- På spørsmålet fra revisjonen om man kunne avdekket mer rundt entreprenørens økonomiske situasjon, mener kommunalsjefen at dette var informasjon de ikke hadde tilgang på da kontrakten ble inngått. Den informasjonen man hadde tilsa ikke at det gikk mot konkurs.
- Gjennom samtaler med daglig leder i JE ble man til sist overbevist om at entreprenøren ville kunne gjennomføre den bygningsmessige entreprisen.
- Kommunen vurderte at risikoen var begrenset. Det at en entreprenør muligens kan gå konkurs, er noe man også tidligere har opplevd. I slike tilfeller benyttes rammeavtale på håndverkstjenester.
- Alternativene med å kontrahere annen entreprenør «på regning» ble vurdert å utgjøre en betydelig risiko for økning i kostnadene.
- På tidspunktet for valg av JE som bygningsmessig entreprenør, visste man ikke om problemene entreprenøren hadde i Molde-prosjektet. Det var ingenting i «papirene» på dette tidspunktet som tilsa at man burde vært bekymret, til tross for at det var et nystartet firma.
- Valget man tok må sees i lys av at man allerede hadde kontrahert flere andre entreprenører som sto i startgropa med å komme i gang med sine arbeidere. Presset man opplever mht. å komme i gang og få ting på plass er ikke uvesentlig. Omkostningene med å utsette fristen kan bli betydelige.
- Den aller viktigste grunnen for kontrahering av JE, var at massiv-tre-leveransen var kontrahert og avtalt med bindende leveringsdato i oktober 2021. Denne kontrakten ble inngått tidlig på året 2021. Man var derfor avhengig av at bygningsmessig leverandør ble kontrahert for at de skulle sikre massiv-tre-bygget, som skulle oppføres av annen entreprenør, med blant annet takteking og ytre fasader.
- Et overordnet hensyn i vurderingene var at om den bygningsmessige entreprisen stoppet opp, ville «alt» stoppe opp. Man strakk seg derfor lenger enn man ellers ville ha gjort.

6 Koordinering og fremdrift

En faktor som fremkommer i undersøkelsen er at fremdriftsplanleggingen og koordineringen ble lagt på hovedentreprisen bygningsmessig entreprenør. Byggeleder beskrives at dette er en vanlig ordning da såkalt «hoveddrift» skal tilfalle den entreprenøren som har mest oversikt og mest arbeid på byggeplassen, som i dette tilfelle og i mange tilfeller er bygningsmessig entreprenør. Dette innebærer at bygningsmessig entreprenør skal ivareta og gi føringer for fremdriftsplanleggingen. Byggeleder

oppgir at erfaringene man hadde med entreprenøren ifm. utførelse av betongentreprisen, tilsa at det ikke var en heldig løsning å gi fremdrifts- og koordineringsansvaret til den aktuelle entreprenøren

Revisjonen har fått oversendt redegjørelser fra Advokatfirma Campbell & Co i forbindelse med booppgjøret etter JE. I dokumentasjonen fra advokatfirmaet er det vedlagt møtereferat fra 5. januar 2022 som var et særmøte mellom JE og prosjektledere og byggeledere. Formålet med møtet var «Avklaring samhandling og rutiner i prosjekt Kongsvinger brannstasjon og Tilbygg Langeland skole». I møtereferatet fremkommer det at innkallingen skyldtes «[u]ønskede samarbeidsforhold mellom partene og manglende oppfølging av rutiner fra Jørgensen Entreprenør AS». Under møtet ble flere områder rundt samarbeidet med JE påpekt:

- Daglig leder i JE sin språkbruk i kommunikasjonen.
- Manglende dokumentasjon på fremsatte krav.
- Feil og mangelfull bruk av samarbeidsplattformen Interaxo.
- Mangler i bemanning og organisasjon hos JE i en oppbygningsfase, noe som har medført store forsinkelser i JEs oppfølging rundt «krav om endringer» (KOE) og prising av endringsordre (EO).
- Byggherren har ved flere anledninger ikke fått tatt stilling til priser på endringer før arbeidet har blitt utført av JE.
- Manglende opplysninger til byggherren om kostnadskonsekvenser ved endringer (her gis det flere eksempler).
- JE holder seg ikke oppdatert om fremdriften på byggeplassen (her gis det eksempel).
- Vedrørende økonomi har det blitt synliggjort «en stor utfordring med likviditeten» i firmaet. Daglig leder har meddelt ønske om å få utbetalt fakturaer samtidig som de blir fakturert kommunen. I henhold til kontrakt er forfall 30 dager etter fakturadato.
- JE opplyser at det fremover i langt større grad vil være ansvarlige prosjektledere tilstede på byggeplassen.

Det opplyses til sist i referatet om at det er flere forsinkelser i arbeidet til JE.

7 Kjennskap til JEs likviditetsutfordringer

Som det fremkommer av punkt over, nevnes JEs begynnende likviditetsproblemer allerede i referat fra 5. januar 2022. Følgende er hva informantene samlet beskriver om hvordan de ble kjent med likviditetsproblemene:

- Advokaten beskriver at det foreligger «spor» tilbake til begynnelsen av 2022, da man fikk fakturaer fra entreprenøren med ønske om kortere forfallsdato. Dette var ifølge advokaten noe kommunen forholdt seg til, og at driften i regi av entreprenøren var noenlunde normal frem til sommeren 2022. Man opplevde også tidlig en del støy i organisasjonen på grunn entreprenørens kommunikasjonsstil.
- Når det gjaldt utfordringer med JE, var flere kjent med dette allerede før sommeren 2022, og allerede så tidlig som i april. At noe hadde endret seg med utførelsen i regi av denne entreprenøren ble fanget opp av flere underentreprenører, og dette var også kjent for prosjektledelsen. Prosjektleder rapporterte likevel etter sommeren at det hadde skjedd positive ting mht. entreprenørens utførelse, og at dette var inntrykket før det igjen «begynte

å gå galt». Det ble da kjent at Jørgensen hadde fått problemer med likviditeten pga. av en annen jobb et annet sted i landet.

- Den første bekymringen som ble meldt fra prosjektleder til enhetsleder var på ettermotvinteren, mars/april 2022, og omhandlet entreprenørens likviditet i forbindelse med Molde-prosjektet. Bekymringen var knyttet til entreprenørens likviditet og manglende oppfyllelse av krav til dokumentasjon og etterlevelse av faktureringsrutiner. I ettertid har de blitt gjort kjent med at entreprenøren hadde utfordringer i Molde-prosjektet allerede i 2021, da bygningsmessig entrepriser ble kontrahert. Det viste seg også at entreprenøren hadde lignende problemer med et byggeprosjekt i Nordland. Men det var først frem mot sommeren 2022 at likviditetsutfordringene ble godt synlige, og hvor Jørgensen blant annet ba om forskudd. Det handlingsrommet kommunen da hadde var å ikke kjøre hardt på betalingsbetingelsene. I løpet av høsten 2022 kjøpt også kommunen inn noe byggevare for entreprenøren, etter avtale med advokatfirma Kvale som representerte entreprenøren.
- Prosjektleder forteller at Jørgensen etterhvert var tilsynelatende veldig åpen om at han fikk problemer i prosjektet i Molde i april/mai 2022 og hvor han var i konflikt med byggherren som han mente skyldte ham penger.
- Tegn på dårligere fremdrift så man ifølge prosjektleder allerede i mai, da fasaden etter planen skulle være ferdig. Dette var et tema som ble tatt opp på byggemøter. Entreprenøren lovet ifølge prosjektleder bot og bedring. I den perioden prosjektleder hadde tre uker ferie, var entreprenøren inne med full bemanning, og da han kom tilbake fra ferie var ca. 70 prosent av utvendig kledning panelert ferdig. Prosjektleder beskriver at han da senket skuldrene. Men etter dette dabbet det av igjen, og prosjektleder ga derfor sin bekymringsmelding til enhetsleder i august 2022.
- De opplevde også at entreprenør fakturerte for aktiviteter som ikke var utført. Dette gjaldt for eksempel innsetting av vinduer. Kommunen betalte da for selve vinduene som var ankommet byggeplass, men ikke for innsettingen som ennå ikke var utført. De så tendenser til dette allerede våren 2022, og prosjektleder beskriver at han da begynte å få betenkeligheter rundt dette firmaet.
- På spørsmål fra revisjonen om kontrakt burde vært sagt opp tidligere, beskriver prosjektleder at oppsigelse av en kontrakt skal være veldig godt begrunnet og dokumentert. Dette hadde de ifølge ham ikke holdepunkter for på et tidligere tidspunkt, og det var fortsatt mange måneder igjen frem mot julen 2022, som var fristen for ferdigstillelse. Slik prosjektleder vurderer dette var han så tidlig ute som han kunne med sin bekymring.
- Det skal ifølge advokat foreligge et vesentlig mislighold på hevingstidspunktet eller at et slikt vesentlig mislighold er forventet fremover i tid. Med tanke på den støyen som oppsto da varsel om heving ble sendt høsten 2022, ville man ifølge advokaten kunne ha forventet betydelig mer støy om dette hadde blitt forsøkt gjennomført allerede våren 2022. Advokaten mener dette ville ha blitt en svært stor belastning for kommunen ved at det neppe forelå noe hevingsgrunnlag våren 2022. Kommunen kunne selvsagt vært «hardere» i gjennomføringen av det å ikke betale før kontraktens forfallsfrister, og dermed fremtvunget en mer kritisk situasjon for entreprenøren. Advokaten påpeker at man hadde svært mye å tjene på at prosjektet skulle gå bra. Ønsket var at dette skulle gå bra, og kommunen bidro derfor med tidlige utbetalinger til entreprenøren, for faktisk utført arbeid og faktiske utgifter. Dette bidro til å holde

entreprenørens likviditet flytende. Med en tidligere heving, kunne man kanskje unngått noen konsekvenser, men samtidig var ikke hevingsgrunnlaget på dette tidspunktet tilstrekkelig.

8 Prosess rundt oppsigelse av kontrakt

Varsel om oppsigelse av kontrakt med JE ble sendt 28. september 2022. Det ble gitt frist til 8. oktober 2022 for svar. Varselet startet en prosess hvor partene høsten 2022 forsøkte å finne en løsning for likevel å få prosjektet i havn. Begge parter hadde i denne fasen juridisk bistand fra sine respektive advokatfirma (entreprenørens advokatfirma Kvale og kommunens advokatfirma Campbell & Co).

Kommunens advokat og enhetsleder i KKEiendom beskriver prosessen rundt oppsigelse av kontrakt på følgende måte:

For advokaten startet prosessen som en ordinær henvendelse om bistand til kommunen i forbindelse med stans i arbeidene høsten 2022 og hvordan de skulle håndtere dette innenfor kontraktene med JE. I etterkant av at kommunen sendte varsel om oppsigelse, kom entreprenøren på banen med sin advokat og finansrådgiver. Disse la etterhvert frem forslag til en «3-parts avtale», hvor underleverandører skulle fortsette sitt arbeid etter kontrakt, men med kontraktsavtale som sikret betaling direkte fra kommunen. Enhetsleder i KKEiendom utdyper i intervju at kommunen ville si ja til denne modellen under noen forutsetninger. En av forutsetningene var å få fremlagt et detaljert likviditetsbudsjett som synliggjorde at selskapet kunne betjene sine krav, at alle underentreprenørene aksepterte en slik løsning, samt at JE måtte ha en realistisk fremdriftsplan. Videre forventet kommunen at det ble lagt frem dokumentasjon på at skattetrekkmidler og arbeidsgiveravgift var korrekt håndtert og innbetalt. De forutsetningene kommunen stilte ble imidlertid ikke imøtekommet. JEs representanter nektet å legge frem likviditetsbudsjett, og fremlagt fremdriftsplan var ifølge kommunens vurdering helt urealistisk, og ikke koordinert med de andre entreprenørene. Kommunen erfarte også at de ble feilinformert fra entreprenørens representanter i denne fasen, samt at entreprenør fremsto som svært konfliktorientert og skapte mye uro i en periode hvor man forsøkte å finne løsninger for en ferdigstillelse.

Kommunen opplevde ifølge advokaten at det var lite hold i det som ble sagt fra entreprenøren og hans representanter, og at det var et løpende press om utbetalinger, blant annet i forbindelse med lønningsdatoer. Etter hvert ble det et spørsmål om hva kommunen ev. skulle holde tilbake av utbetalinger med tanke på at entreprenøren kunne gå mot oppbud.

Da det likevel ikke så ut til at man kom i mål ble det fra kommunens side igjen gitt signaler om at det gikk mot en heving av kontrakt på samme grunnlag som tidligere varslet. Det var da dialog om en mulig minnelig avslutning av kontraktene. Dialogen førte ikke frem, og det ble sendt hevingserklæring for bygningskontrakten den 1. desember 2022. Resterende arbeid innen betongentreprisen ble avbestilt (noe som kan gjøres kostnadsfritt for byggherren når mindre enn 15 prosent av arbeidet gjenstår). Dette medførte voldsomme reaksjoner fra entreprenøren, og 2. desember mottok kommunen brev fra JE sin advokat hvor hevingserklæringen bestrides. Registreringsforretning⁵ ble til slutt satt til 13. desember, men om kvelden 12. desember fikk kommunen en epost om at entreprenøren hadde meldt

⁵ Formålet med registreringsforretningen er å få oversikt over arbeidet entreprenøren har utført, slik at verdien av dette kan fastsettes. Det skal føres en protokoll fra registreringsforretningen, som skal inneholde hvem som har deltatt, hvilke kontraktsarbeider som er utført samt eventuelle mangler ved entreprenørens arbeider. Det kan også være naturlig å innta en oversikt over materialene og utstyret som befinner seg på byggeplassen. <https://www.bygg.no/innlegg-hva-gjor-man-som-kontraktsmotpart-nar-entreprenoren-gar-konkurs-for-prosjektet-er-ferdigstilt/1435582/> [6.7.2023]

oppbud. Omfattende registreringsforretning ble likevel gjennomført fra den 13. desember, hvor alt gjennomført og gjenstående arbeid skulle registreres, og protokoll oversendes boet.

I kjølvannet hadde daglig leder i JE opprettet nytt selskap (Rib NOR AS), og kjøpte varelageret/driftstilbehøret fra boet. Dette var imidlertid noe kommunen hadde betalt for og var dermed kommunens eiendom. Advokaten forteller at prosessen rundt dette også har vært lang på nyåret, men at det nå har roet seg noe ned.

Kommunens krav i boet er vesentlig, og merkostnadene som hevingen har medført er betydelige, blant annet pga. kostnader med å engasjere ny entreprenør. Kommunen forventer ikke å få noe tilbake da det ikke er noe å hente i boet.

På revisjonens spørsmål om kontrakten kunne ha vært hevet på et tidligere tidspunkt, forklarer advokaten at man har to muligheter til å avslutte kontrakten før normal overtakelse:

1. En løsning er å avbestille arbeidet i regi av entreprenør. Dette kan gjøres uten nærmere begrunnelser. Om gjenstående arbeid utgjør mindre enn 15 prosent, er dette kostnadsfritt, men utover dette er byggherren erstatningspliktig. Man må da evt. velge å ta denne kostnaden, i tillegg til kostnaden ved at andre leverandører må ferdigstille arbeidet.
2. Den andre muligheten er å heve kontrakten. Hvordan dette skal foregå er regulert i standarden.⁶ Det skal foreligge et vesentlig mislighold på hevingstidspunktet eller slikt vesentlig mislighold er forventet fremover i tid.

9 Prosjektet i sin helhet – informantenes inntrykk

Følgende er hvordan informantene alt i alt beskriver prosjektet i sin helhet:

- Med tanke på problemene som oppsto i forbindelse med JEs konkurs, påpeker kommunalsjefen at der hvor totalentreprenøren går konkurs, har dette langt større konsekvenser enn konkurs blant en av 13 delentreprenører. Et eksempel er GIVAS sitt prosjektet om bygging av renseanlegg i Eidskog.
- Kommunalsjefen opplever at dette er gjennomført som et godt prosjekt og at tross utfordringer, var dette den beste måten de kunne ha gjennomført prosjektet på. Omtale gjennom lokal presse oppleves å ha skapt et bilde av at kommunen ikke har vært kompetente. Kommunalsjefen opplever at man kunne ha levd med entreprenørens spesielle fremferd til prosjektet var i mål, hadde det ikke vært for de økonomiske utfordringene som oppsto, som blant annet medførte at entreprenøren ikke fikk varer til å slutføre prosjektet og at underentreprenører mistet inntekter.
- Den identifiserte risikoen kunne ha vært fulgt opp mye tidligere og hyppigere. Ifølge innkjøpsrådgiver muliggjør en unntaksbestemmelse i lovverket å etablere en backup som innebærer at en annen leverandør overtar i en kritisk situasjon. Dette hadde muliggjort at andre leverandører kunne ha overtatt og gjort mer av jobben.

⁶ NS8405, Denne standarden er utarbeidet for bruk i kontraktsforhold hvor en part (entreprenøren) påtar seg utførelsen av et bygg- eller anleggsarbeid (herunder anlegg, nybygg, vedlikehold, reparasjon og ombygging) for en andre parten (byggherren), og hvor det vesentlige av tegninger, beskrivelser og beregninger skal leveres av byggherren: <https://anskaffelser.no/verktøy/maler/ns-8405-norsk-bygge-og-anleggskontrakt> [7.7.2023]

- Ifølge prosjektleder er en viktig lærdom etter prosjektet med brannstasjonen å være forsiktig med hvem du anskaffer, at man må være mer forberedt på å utsette prosjektet, og være mer forberedt på en plan B.
- Med tanke på læring i etterkant av prosjektet, mener kommunedirektøren et av punktene omhandler vurdering i forkant av valg av modell, samt i vurderinger av de ulike tilbudene underveis. Valg av delentrepriseformen krever høy kommunal kompetanse, og valg av entrepriseform vil være et spørsmål om man har kompetanse i tilstrekkelig grad. Det at en underleverandør går konkurs, vil man alltid kunne oppleve, og det vil man med stor sannsynlighet oppleve igjen. Når dette skjer er det viktig at man reagerer adekvat. I dette prosjektet var man tidlig ute med å koble på advokat som sikret at man i hele prosessen holdt seg innenfor lovverket.
- Entrepriseformen lyktes i 11 av 13 delentrepriser, hvor det kom inn flere tilbydere.
- Ifølge enhetsleder KKEiendom har organisasjonen alt i alt håndtert prosjektet så godt man har kunnet, og prosjektet har blitt ledet godt til tross for en utfordrende situasjon for prosjektleder. Kontrahering av bygningsmessig entreprenør gikk verst tenkelig, men ble håndtert ved å benytte foreliggende rammeavtaler og nye tilbud. Til syvende og sist fremstår bygget med en skreddersydd kvalitet for GBI, og hvor brukerne selv har vært aktivt med i hele prosessen. Dette innebærer blant annet at det har vært en fleksibilitet i prosjektet med hensyn til å gjøre endringer på områder man ikke så godt nok i tidligfasen av prosjektet.
- Selv om bygningsmessig kontrakt ifølge byggeleder ikke burde ha vært inngått med den aktuelle entreprenøren, gjorde kommunen en kalkulert risiko ved å ta dette valget. Dette anses ikke uvanlig i byggebransjen. Slike valg tas på bakgrunn av at det svært sjeldent kommer til det konfliktnivået man er i nå, og at man normalt ville ha kommet i land og «reddet stumpene». Kommunens valg var et forsøk på ferdigstille prosjektet.
- Brannsjef og beredskapsleder mener deres mulighet for medvirkning har vært mye større i forbindelse med delentrepriseformen, enn den ville vært om det var én hovedentreprenør. Dette mener de har vært veldig positivt, da det er de som skal være brukere av bygget. Hadde det ikke vært problemene som oppsto rundt den ene entreprenøren, kunne kommunen satt «to streker under svaret».

10 Prosjektregnskap per 30. juni 2023

Opprinnelig ramme for byggeprosjekt ny brannstasjon, ble vedtatt i kommunestyresak 160/19 med 125 mill. kroner. I prosjektperioden, så langt, er budsjettene blitt revidert og ny revidert totalramme samlet per juni 2023 tilsvarer 155 mill. kroner inkludert merverdiavgift kompensasjon, uten refusjon.

7

Revisjonen finner i kommunens økonomisystem at det per utgangen av 2022 er regnskapsført 131.9 mill. kroner på prosjektet, samt at det per 30. juni 2023 er påløpt 22.2 mill. Totalt regnskapsført gir dette 154 mill. kroner per 30. juni 2023 inkludert merverdiavgiftkompensasjon, uten refusjon.

⁷ Med «inkludert merverdiavgift kompensasjon, uten refusjon» menes det at prosjektet bokføres uten inntektsføring av kompensasjon av merverdiavgift og fradrag for inngående mva. (utleiedel). Investeringer skal etter kommunale prinsipper aktiveres (bokføres) inkl. mva. (bruttoføring) selv om kommunen har kompensasjonsrett/fradragsrett for mva. Inntekter som følge av mva.komp./mva. er med på den totale finansieringen av investeringsprosjekter, og reduserer behovet for bruk av lån, bruk av fond eller overføring fra drift.

Ifølge kommunalsjef for miljø og samfunn inneholder prosjektrengskapet fakturaer som er regnskapsført, men ikke utbetalt med totalt 15 mill. kroner. Konkursboet er fortsatt under behandling. I tillegg har kommunen bankgarantier fra de to kontraktene med JE som kommunen vil tiltre med 3.3 mill. kroner. Sluttregnskapet for prosjektet vil først foreligge i løpet av høsten.

11 Oppsummering

11.1 Prosjektorganisering, roller og rapportering

Kommunen har prosjekthåndbok for gjennomføring av byggeprosjekter, samt at det ble utarbeidet prosjektadministrative rutiner for bygging av Kongsvinger brannstasjon. Undersøkelsen viser at det har vært gjennomført kontinuerlige bygge- og fremdriftsmøter, samt at det har vært rapporteringer mellom prosjektleder og enhetsleder, samt mellom enhetsleder, kommunalsjef og advokat m.fl. etter behov. Dokumentasjon foreligger primært på samhandlingsplattformen Interaxo, samt i e-poster. Samtidig har det vært en del muntlig rapportering og møtevirksomhet som ikke har blitt dokumentert.

Undersøkelsen viser videre at det er delte oppfatninger om hvorvidt det har vært tilstrekkelig med ressurser til prosjekt- og byggeledelse i deler av prosjektet.

11.2 Prosess ved valg av bygningsmessig entrepriser

Undersøkelsen viser at kommunen kom i en spesiell situasjon da det ikke meldte seg tilbydere på bygningsmessig entrepriser ved brannstasjonen innen de to første anbudsfristene. Hendelsesforløpet viser at kommunen forsøkte å stimulere relevante leverandører til å legge inn tilbud, samt at man forsøkte å finne alternative løsninger da det var knyttet risiko til valg av JE. Da JE allerede hadde lagt inn tilbud på bygningsmessig entrepriser ved Langeland skole, startet likevel en dialog med entreprenøren om muligheten for å inngå kontrakt også ved brannstasjonen. Undersøkelsen viser at man alt i alt vurderte at omkostningene ved å utsette fremdriften i byggeprosessen ytterligere, eller å inngå kontrakt med annen leverandør «på regning», var større enn risikoen ved å kontrahere JE til det bygningsmessige arbeidet.

11.3 Koordinering og fremdrift

Gjennomgangen viser at etterlevelse av koordinerings- og fremdriftsansvar i regi av JE, har vært en betydelig utfordring i store deler av byggeprosjektet. Byggleders erfaring var derfor at det var uheldig at dette ansvaret ble tillagt bygningsmessig entrepriser som «hovedentreprisen». Undersøkelsen viser at manglende ivaretagelse av dette ansvaret ble oppdaget tidlig, men at kommunen likevel vurderte at det var grunnlag for å fortsette samarbeidet for å få prosjektet i havn.

11.4 Kjennskap til JEs likviditetsproblemer

Dokumentasjon viser at tegn på JE sine likviditetsproblemer ble dokumentert i møtereferat allerede i januar 2022. Videre kommer det frem at entreprenøren hadde slike utfordringer allerede i 2021, uten at kommunen hadde kjennskap til dette på tidspunktet for kontrahering av bygningsmessig entrepriser. Likviditetsutfordringene ble tydeligere utover våren 2022, på grunn av entreprenørens manglende fremdrift i arbeidet, samt forespørsler om forskuddsbetaling mm. Etter sommeren eskalerte problematikken, og førte til at prosjektleder varslet bekymring til enhetsleder i august.

11.5 Prosessen rundt oppsigelse av kontrakt

Prosessen rundt heving av kontrakt med JE er grundig dokumentert i redegjørelse med vedlegg fra Advokatfirma Campbell & Co. Gjennomgangen viser at partene forsøkte å fremforhandle en «3-parts modell» for å få prosjektet i havn høsten 2022, men at dette ikke kom i orden og at konfliktnivået økte i denne fasen.

11.6 Prosjektet i sin helhet

Alt i alt fremhever storparten av informantene at prosjektet har vært godt gjennomført, og at man har lyktes med delentrepriseformen i 11 av 13 entrepriser, samt at brukerne av brannstasjonen (GBI) har hatt anledning til en sterk medvirkning i prosjekteringen gjennom hele prosjektet. Flere av informantene uttrykker likevel at viljen til å ta risiko, samt til å strekke seg langt i samarbeidet med JE har vært stor.

11.7 Prosjektregnskap

Revidert budsjett utgjør ifølge kommunen 155 mill. kroner per juni 23. Regnskapet per 30. juni 2023 utgjør totalt 154 mill. kroner inkludert merverdiavgift kompensasjon, uten refusjon. Det er knyttet usikkerhet i forhold til blant annet konkursboet.

12 Konklusjon

Revisjonens inntrykk er at kommunen som byggherre har gjort mange risikoavveininger underveis i byggeprosjektet. Samtidig fremstår det som at det ikke er systematisk skrevet referater fra møter og dialoger hvor viktige risikovurderinger er gjennomført. Erfaringene i prosjektet tilsier at risikoen knyttet til samarbeid med JE har eskalert, men at kommunen som byggherre likevel har strukket seg ut ifra en vurdering om at det motsatte ville ha utgjort større belastninger og omkostninger totalt sett. Data som revisjonen har hatt tilgang til, tilsier at kommunen kun har forholdt seg til referanser som daglig leder i JE selv forfattet vedrørende entreprenørens kvalifikasjoner innen prosjektledelse. Det synes heller ikke som kommunen gjorde tilleggsundersøkelser av entreprenørens økonomiske situasjon, eller innhentet referanse fra byggherre i Molde hvor daglig leder i JE informerte om at et stort boligprosjekt var satt på vent.

Til tross for problematikken rundt samarbeidet og kontraheringen av JE innen bygningsmessig entrepris, vurderer sentrale aktører i prosjektorganisasjonen at prosjektet har vært vellykket. Endelig prosjektregnskap vil foreligge høsten 2023.

Revisjonen mener at kommunen på bakgrunn av faktaundersøkelsen har god mulighet til å trekke læring av de erfaringer som er gjort rundt prosjektorganisering og prosjektstyring ved delentrepris som entreprisreform.

Arkivsak-dok. 18/00040-211
Saksbehandler Anne Haug

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-39/23 KONTROLLUTVALGETS VURDERING AV PROSESSEN TILKNYTTET UTBYGGING AV HOLTUNET

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken fremmes uten forslag til vedtak

Vedlegg:

Spørsmål til kommunedirektøren, e-post datert 8.8.23

Saksframstilling:

I møte 17. mars 2022, jf. KS-026/22, vedtok Kommunestyret å kjøpe eiendommen Holttunet fra Kongsvinger Boligstiftelse til verditakst kr. 26 mill. Ombygging og tilpasning av eiendommen var kostnadsestimert til kr. 15 mill. Prosjektet, med etablering av 13 nye institusjonsplasser, skulle igangsettes så snart det var praktisk mulig, med ferdigstillelse tentativt 4. kvartal 2023. Kjøp og ombygging skulle finansieres med midler avsatt i økonomiplan 2022-2025 og Husbankens investeringstilskudd. Komité for Helse og mestring skulle holdes orientert om arbeidet.

Etter vedtaket ble fattet, ble det gjennomført et forprosjekt. Det ble avklart behov for flere og større tiltak for å gjøre om bygget til institusjonsbygg. I ettertid ble det også innhentet en brannrapport hvor det også ble avdekket «uforutsette behov for oppgradering». I kommunestyremøte 21. juni la kommunedirektøren frem en innstilling om at anbudskonkurransen for Holttunet ble avlyst med den begrunnelse at prosjektet ikke lar seg gjennomføre innenfor vedtatte økonomiske rammer. Det ble foreslått at kommunedirektøren skulle utrede alternative løsninger for etablering av institusjonsplasser, se på kostnadsreduserende tiltak for ombygging av Holttunet og legge frem en sak for kommunestyret i september 2023.

Saken kom som en stor overraskelse for de folkevalgte og kommunedirektørens innstilling ble ikke vedtatt. Følgende enstemmige vedtak ble fattet av kommunestyret, jf. KS-059/23:

1. Anbudskonkurransen avsluttes ikke og Kommunedirektøren bes å gå i forhandling med anbudstilbyderne for å vurdere mulighetene for kostnadsreduksjoner innenfor lovlig forhandlingsrett med formål å redusere prosjektets kostnad med inntil 15%.
2. Kostnadsreduserende tiltak skal ikke gå på bekostning av funksjonalitet, nødvendig kvalitet og lovkrav. I tillegg skal det ikke iverksettes kostnadsreduserende tiltak som medfører økte driftskostnader.
3. Ombygging av Holttunet utføres innenfor en økonomisk ramme på 35 mill. Økt ramme med 20 mill. kr finansieres med tilvarende økt låneramme. Budsjetten justeres for husbankens investeringstilskudd når dette er kjent.
4. Kommunestyret ber Kontrollutvalget vurdere behovet for en evaluering av prosessen rundt ombygging av Holttunet.
5. Dersom det skulle bli behov for nærmere avklaringer eller beslutninger, innkalles kommunestyret til ekstraordinært møte snarest mulig.

I tråd med vedtakets pkt. 4 er saken derfor tema i dagens kontrollutvalgsmøte. Sekretariatet oversendte en e-post til kommunedirektøren den 8.8.23 med flere spørsmål relatert til prosessen i denne ombyggingssaken og som ønskes besvart av ham – eller den han delegerer, i møtet.

Med tanke på kontrollutvalgets evaluering, herunder eventuell bestilling av faktaundersøkelse eller forvaltningsrevisjon knyttet til denne saken, er også Revisjon Øst invitert.

From: "Anne Haug"
Sent: Tue, 8 Aug 2023 12:24:24 +0200
To: "Lars Andreas Uglem" <Lars.Andreas.Uglem@kongsvinger.kommune.no>; "KK-Postmottak" <postmottak@kongsvinger.kommune.no>
Cc: "Eli Wathne" <Eli.Wathne@kongsvinger.kommune.no>; "Alf-Tore Pedersen" <torepe3@online.no>; "Randi Ryan" <rary@frisurf.no>; "Reidun Th. Andresen" <rtandresen@hotmail.com>; "stig holm" <stigholm2011@gmail.com>; "Tom A. Strandberg" <ts98186858@gmail.com>
Subject: Spørsmål vedrørende demensboliger på Holttunet

I kommunestyrets vedtak 059/23 ble det bestemt følgende:

[. . .]

4. *Kommunestyret ber Kontrollutvalget vurdere behovet for en evaluering av prosessen rundt ombygging av Holttunet*

Kontrollutvalget vil på den bakgrunn diskutere saken i sitt møte 29. august, og her følger noen spørsmål som bla. ønskes besvart:

1. Under «Saksopplysninger», jf. vedtak 059/23, opplyses at det i forkant av kommunestyremøtet den 17. mars 2022 – hvor vedtak om kjøp, ombygging og nødvendig tilpasning av Holttunet ble fattet, ble gjennomført et skisseprosjekt/mulighetsstudie. I *samarbeid* med Husbanken, boligstiftelsen og arkitekt ble det konkludert med at bygget egner seg til ombygging og omdisponering til nye institusjonsplasser. I saksopplysningene står det også at det «*var forventet*» at krav til universell utforming ville være oppfylt i et relativt nytt bygg der Husbanken ga investeringstilskudd ved oppføring.
 - Hva slags «mulighetsstudie» var det her snakk om?
 - Bl.a. med tanke på Husbankens egne krav om universell utforming; - hvor stor grad var Husbanken involvert i denne mulighetsstudien/skisseprosjektet?
2. Kjøpet skal delvis finansieres med Husbankens investeringstilskudd, jf. KS-vedtak 026/22 pkt. 3. Det opplyses imidlertid at Husbanken har vært usikre på hvor stort tilskudd de kan innvilge.
 - Var kommunen klar over denne usikkerheten på vedtakstidspunktet og ble dette i så fall i formidlet kommunestyret før vedtaket om kjøp ble fattet?
3. *Etter* kommunestyrevedtaket ble fattet våren 2022, ble det gjennomført et forprosjekt – der det blir avklart behov for flere og større tiltak for å gjøre om bygget til institusjonsbygg.
 - Når ble dette forprosjektet igangsatt og på hvilket tidspunkt ble rapporten fra dette prosjektet gjort kjent for administrasjonen?
 - Ble kommunestyret/formannskap på noen måte informert om at et slik forprosjekt og nærmere kontrollmålinger skulle gjennomføres i ettertid?
4. Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for kommunestyret, er forsvarlig utredet, jf. kommunesloven § 13-1.
 - Ble kommunens egne rutiner/retningslinjer for utredninger fulgt i dette tilfellet? I fall ja – mener man at kravet om forsvarlig utredning var oppfylt her?

- Har Kongsvinger kommune generelt god nok faglig kompetanse når det gjelder gjennomføringen av nødvendige tekniske/rettslige/økonomiske utredninger før større utbygginger/investeringer blir vedtatt og igangsatt?
5. I følge KS- vedtaket 026/22 skulle *komite for Helse –og mestring* holdes orientert om arbeidet med etableringen av de nye institusjonsplassene, jf. vedtakets punkt 5.
 - På hvilken måte er denne komiteen blitt holdt løpende orientert om prosessen?
 - På hvilket tidspunkt ble komiteen senest oppdatert og hvilken informasjon ble da gitt dem?
 6. Det opplyses at en del av kostnadsøkningen er «ønsker om tilrettelegging og integrering av velferdsteknologiske og digitale løsninger». Var ikke slike fremtidsløsninger kjent for kommunen da vedtaket ble fattet i 2022?
 7. Det ble i ettertid innhentet en brannrapport «for å sikre høy grad av brannsikkerhet i institusjonen» og hvor det ble avdekket «uforutsette behov for oppgradering».
 - Er ikke gjennomgang av brannsikkerhet en fast rutine når kommunen vurderer kjøp av eksisterende bygninger til slik bruk som i dette og tilsvarende tilfeller?
 - Når ble denne brannrapporten ferdig og konklusjonene herfra gjort kjent for administrasjonen?
 8. Det er fattet en rekke politiske vedtak etter 2016 som gjelder institusjonsplasser og HDO, men flere prosjekter er planlagt og skrinlagt underveis. Hvilke konkrete prosjekter har i disse årene vært under utredning og hva er grunnen til at kommunen ennå ikke har kommet i mål med noen av disse?

Innkalling til kontrollutvalgets møte vil bli sendt ut etter vanlig praksis.

Med vennlig hilsen

Anne Haug

Daglig leder/sekretariatsleder

Konsek Øst IKS

Mobil: 92 81 79 25

www.konsek-ost.no

Arkivsak-dok. 18/00095-44
Saksbehandler Karoline Kringlen

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-40/23 KONTROLLUTVALGETS EGENVURDERING AV PERIODEN

Forslag til vedtak/innstilling:

Evalueringen tas til etterretning.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Møtet som avholdes i august, blir det siste ordinære møtet i kontrollutvalget for denne perioden. Men et sittende kontrollutvalg fungerer til en nytt er valgt og det vil være hensiktsmessig med et overlappende møte mellom nåværende og nytt kontrollutvalg i høst.

Målet er å sørge for kontinuerlig læring og forbedring ved å fokusere på hvordan kontrollutvalget fyller sin kontrollfunksjon. Sekretariatet forsøkte en spørreundersøkelse blant kontrollutvalgsmedlemmene i 2022. Vi fikk imidlertid svært få svar, så resultatene fra denne undersøkelsen har samlet sett, liten verdi. Kontrollutvalgene har imidlertid foretatt en egenvurdering 1 – 2 ganger i året og disse er referert i møteprotokollene. På sekretariatets fagdag i juni i år, var ett av temaene kontrollutvalgsmedlemmenes erfaring fra perioden, og her ble det lagt frem nyttige erfaringer fra enkeltmedlemmer og med god respons og kommentarer fra øvrige deltakere i salen.

I dette siste ordinære møtet legger vi opp til en endelig evaluering av kontrollutvalgsperioden. Noen av spørsmålene er også lagt inn i dagens samtale med ordføreren og rådmannen. Kontrollutvalget sin samhandling med sekretariatet og revisjonen bør være en del av evalueringen. Revisjonen har derfor blitt bedt om å komme med en generell uttalelse.

Arkivsak-dok. 18/00094-75
Saksbehandler Karoline Kringlen

Saksgang
Kongsvinger kontrollutvalg 2019-2023

Møtedato
29.08.2023

SAK K-41/23 EVENTUELT

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken fremmes uten forslag til vedtak.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling: